

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2016

Adéla Kosová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

Subkultury v životech mládeže v malém městě

Bakalářská práce

Autor:	Adéla Kosová
Studijní program:	B6703 Sociologie
Studijní obor:	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce:	PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Hradec Králové, 2016

Zadání bakalářské práce

Autor: Adéla Kosová
Studium: F13335
Studijní program: B6703 Sociologie
Studijní obor: Sociologie obecná a empirická
Název bakalářské práce: Subkultury v životě mládeže v malém městě
Název bakalářské práce AJ: Subcultures in lives of youth in small town

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce představuje empirické šetření. Je zaměřena na výskyt a formy mládežnických subkultur ve zvoleném malém městě. Hlavním cílem je zjistit, zda mládež projevuje zájem o subkultury, které z nich jaké skupiny volí a jakým způsobem se se subkulturou identifikují. Terén, cílová populace a výběr vzorku budou upřesněny v průběhu řešení výzkumné úlohy. Bude zvolena smíšená metoda zejména s použitím techniky řízených rozhovorů a dotazníkového šetření.

Brož, V., K. Veselý. 2011. Kmeny. Praha: Bigg Boss, Yinachi. Brož, V. a kolektiv. 2013. Kmeny 0. Praha: Bigg Boss, Yinachi. Duffková, J. 2007. Sociologie životního stylu. Praha: Vydavatelství PA ČR. Fazik, A., M. Matějů (eds). 2005. Aktuální problémy životního stylu. Praha: Masarykova česká sociologická společnost při AV ČR. Hofbauer, B. 2004. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál. Kolářová, M. (ed). 2011. Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice. Praha: Sociologické nakladatelství. Kubátová, H. 2010. Sociologie životního způsobu. Praha: Grada Publishing a. s. Marada, R. 2003. Kultura protestu a politizace každodennosti. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. Pospíšilová, J. (ed). 2003. Rajče na útěku. Kapitoly o kultuře a folkloru dnešních dětí a mládeže s ukázkami. Brno: Doplněk. Sak, P. 2000. Proměny české mládeže. Praha: Petrklíč. Smolík, J. 2010. Subkultury mládeže. Uvedení do problematiky. Havlíčkův Brod: Grada publishing, a.s.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta
Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.
Oponent: doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.
Datum zadání závěrečné práce: 2.11.2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením PhDr. Miroslava Joukla, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 2. 8. 2016

.....

Adéla Kosová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu PhDr. Miroslavu Jouklovi, Ph.D. za odborné vedení při vypracování bakalářské práce. Díky jeho poznámkám, připomínkám a námětům byla tato práce významně obohacena. Dále bych ráda poděkovala všem respondentům a rodině.

Anotace

Kosová, Adéla. 2016. *Subkultury v životech mládeže v malém městě*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové. 90 s. Bakalářská práce.

Obsah, popis práce: cílem je ověřit existenci subkultur v životech mládeže v malém městě, prozkoumat působení, proměny a funkce jednotlivých subkultur a zjistit, do jaké míry ovlivňují život mladých lidí v malém městě a jakou roli v jejich životech hrají, jak ovlivňují jejich žebříček hodnot. Metody: analýza dokumentů, rozhovory, dotazníky.

Klíčová slova: Subkultura, mládež, malé město

Annotation

Kosová, Adéla. 2016. *Subcultures in lives of youth in small town..* Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové. 90 pp. Bachelor Degree Thesis.

Content, description of thesis: The aim is to verify the existence of subcultures in the lives of youth in a small town, to study the effects, transformations and functions of the various subcultures and to determine to what extent affect young people's lives in a small town and what role they play in their lives. Methods: analysis of documents, interviews, questionnaires.

Keywords: Subcultures, youth, small town

Obsah

- 1
- 1 Dosavadní poznání3
 - 1.1 Subkultura4
 - 1.1.1 Typologie subkultur5
 - 1.1.2 Subkultura mládeže6
 - 1.1.3 Subkultura / hnutí10
 - 1.1.4 Scéna - subkulturní scéna11
 - 1.2 Kultura12
 - 1.2.1 Dominantní kultura13
 - 1.2.2 Kontrakultura14
 - 1.3 Mládež, adolescenti15
 - 1.4 Životní styl16
 - 1.5 Chicagská sociologická škola17
 - 1.6 Hořice18
 - 1.6.1 Historie města19
 - 1.6.2 Město Hořice20
 - 1.6.3 Občanská vybavenost21
 - 1.7 Výzkumná metoda a technika sběru dat22
 - 1.8 Teorie jednotlivých subkultur22
 - 1.8.1 Graffiti22
 - 1.8.2 Punk24
 - 1.8.3 Hip hop28
 - 1.8.4 Skinheads32
 - 1.8.5 Motorkáři34
 - 1.8.6 Další subkultury v Hořicích36
- 2 Postup a výzkumné metody38
 - 2.1 Cíl výzkumu38
 - 2.2 Volba metod a technik39
 - 2.3 Cílová skupina a výběr vzorku respondentů39
 - 2.4 Průběh výzkumného šetření a sběr dat40
 - 2.5 Kódování a analýza dat41
- 3 Výsledky výzkumu41
 - 3.1 Výsledky a analýza rozhovorů46

3.1.1	Tvoje subkultura	47
3.1.2	Hodnoty	58
3.1.3	Názor okolí	64
67		
	Seznam použité literatury	69
	Elektronické zdroje	70
73		

Úvod

Tématem mojí bakalářské práce je výskyt subkultur v životě mládeže v malém městě. Cílovou skupinou jsou žáci základních škol a středních škol. Rozhovory a celý výzkum byly prováděny ve městě Hořice, Královéhradecký kraj, okres Jičín.

Město Hořice bylo zvoleno jako výchozí z důvodu místa narození a trvalého pobytu výzkumníka.

Cílem této bakalářské práce bude analýza existence a problematiky subkultur mládeže, životního stylu a hodnotového přesvědčení mladých lidí, kteří se kolem těchto skupin pohybují a považují se za jejich reprezentanty či sympatizanty v malém městě Hořice ve Východních Čechách. Tato problematika je aktuální z důvodu nedostatečného zmapování subkultur mládeže v malém městě.

V této souvislosti byly zformulovány tyto výzkumné otázky:

1. Jaké subkultury můžeme mezi mládeží v dané obci evidovat?
2. Jaké hodnoty uznávají zástupci jednotlivých subkultur?

Tato práce je rozdělena do několika kapitol. V první kapitole se věnuji dosavadnímu poznání. Zde jsem popsala hlavní publikace, z kterých bylo čerpáno. Dále v této kapitole definuji nejdůležitější pojmy a věnuji se teorii jednotlivých subkultur.

V druhé kapitole nazvané Postup a výzkumné metody se zabývám samotným empirickým výzkumem. Je zde popsán postup výzkumu a výzkumné metody. Dále v této kapitole pojednávám o cílové skupině, výběru vzorku a sběru dat. Jako hlavní výzkumné metody jsem zvolila přímé pozorování a dotazník z metod kvantitativních a rozhovor z metod kvalitativních. Dotazníky jsem musela poslat 67 respondentům, aby se mi vrátilo 50 vyplněných, jak jsem měla původně v plánu. Rozhovory jsem prováděla s deseti zástupci jednotlivých subkultur, z toho s devíti muži a jednou ženou.

V poslední části bakalářské práce najdeme výsledky výzkumu. Tato kapitola je členěna na tématické podkapitoly a najdeme zde i ukázky odpovědí respondentů.

Na konci bakalářské práce najdeme shrnutí a závěr.

V části nazvané Literatura jsou uvedeny všechny literární zdroje i internetové odkazy, které jsem použila pro svou práci.

V přílohách nalezneme scénář rozhovoru a ukázky transkripce, dále tabulku s kódy a kódovaný rozhovor.

1 Dosavadní poznání

Subkultury v životech mládeže nejsou zase tak diskutovaným tématem a na jejich téma není vedeno mnoho prací a knih. To byl jeden z aspektů, proč jsem se rozhodla psát bakalářskou práci právě o subkulturách v životech mládeže.

V obci Hořice není o subkulturách v životech mládeže v našem městě nic publikováno ani vyzkoumáno. Můj výzkum na dané téma tedy bude ojedinělou prací v dané obci.

Se sehnáním literatury k mé bakalářské práci jsem neměla větší problém. Nejvíce publikací jsem našla ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové. Práce týkající se dané problematiky jsem hledala i na internetu a podařilo se mi najít několik prací na podobné téma, z jejichž obsahu jsem se inspirovala pro práci na některých bodech mé bakalářské práce. Většina knih je zaměřena na konkrétní subkultury. Na hodnoty mládeže, funkce subkultur v životech mládeže nebo vliv subkultur na život mládeže moc publikací zaměřeno není a i to byl jeden z důvodů, proč jsem se rozhodla danou problematiku v malém městě zkoumat.

O problematice subkultur bylo publikováno poměrně malé množství publikací. Informace jsem čerpala zejména z prací *Subkultury mládeže – uvedení do problematiky* od Smolíka, *Subkultury mládeže od deviance k fragmentaci* též od Smolíka a *Kmeny* od Vladimíra Brože a Karla Veselého

Dalším autorkou, která se zabývá danou problematikou je Marta Kovářová ve své knize *Revolta stylem*.

Jana Pospíšilová napsala knihu *Rajče na útěku*, zabývající se kulturou a folklorem dnešních dětí. I tato publikace se mi během mé práce stala velmi užitečnou.

Velmi užitečnou publikací pro mě byla i kniha *Kvalitativní výzkum* od Jana Hendla, kterou jsem využila při výzkumu samotném.

V neposlední řadě jsem také čerpala z velmi zajímavé publikace *Mládež ve společnosti* od Alexandera Fazika.

Definice

K proniknutí do problematiky a pochopení některých záležitostí v mojí bakalářské práci bude nejprve nezbytné definovat některé důležité pojmy. Těmito pojmy myslím především: kultura, subkultura, subkultura mládeže, kontrakultura, dominantní kultura, scéna, mládež a životní styl.

1.1 Subkultura

Subkultura je v podstatě odvětvím kultury, které se od klasické kultury liší specifickými kulturními znaky, ale i přesto je nedílnou součástí většinové kultury, a to i přesto, že subkultura má odlišné znaky co se týče chování, norem, hodnot a životního stylu. Wikipedia 2016

Samotný termín subkultura byl používán už ve 40. letech 20. století ve společenských vědách dokonce v několika významech. Jedním z nich je označení typologické kategorie, čili dílčí varianty většího celku. Dalším je protiklad k většímu celku, tedy jako kontrakultura, protože neguje některé hodnoty kultury hlavní. [Smolík 2010, str. 30]

Předpona sub představuje jakousi svébytnost a jinakost od dominantní společnosti. Subkultury tak mají své hodnoty a své normy většinou odlišné od zbytku společnosti. Někteří tento termín odmítají používat proto, že předpona sub může mít význam jakéhosi nižšího postavení členů těchto skupin ve společnosti. I přes tyto námitky se pojem subkultura stal ve vědeckých kruzích uznávaným a základním pojmem [Smolík, 2010, str. 31]

Zřejmě i z tohoto důvodu používá Břož a Veselý [2011] v této souvislosti raději pojem „kmeny“ nebo „městské kmeny“, termín který je přeložen z anglického sousloví „urban tribes“. - Bakalářská práce Mgr. Barbory Voříškové, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

Subkultura vzniká díky vzájemné interakci jednotlivců stejného sociálního postavení, věku nebo stejné geografické lokace. Je třeba zmínit se také o termínu kontrakultura. Kontrakultura vzniká, pokud subkultura vyvrací, je s ní v rozporu nebo popírá dominantní kulturu. Dalšími termíny spjatými s pojmem subkultura je dominantní

kultura (kultura převládající, akceptovaná většinovou populací) a pojem scéna (prostředí, ve kterém se daná subkultura pohybuje). Wikipedia 2016

Subkultury charakterizuje styl (hudba, tanec, oblečení, úprava těla apod.), kterému členové subkultur přiřkládají specifický význam a který zároveň definuje hranice vůči jiným subkulturám a uskupením vně subkultury [Kolářová, 2013, s. 233]

Termín kontrakultura vznikl složeninou latinského slova „contra“, což znamená v češtině „proti“ se slovem kultura, které bylo vymezeno výše. Poprvé byl tento termín použit v roce 1951 T. Parsonsem. Tento pojem bývá vymezován jako „kontrastní opoziční typ kultury, resp. subkultury vůči oficiálnímu typu kultury majoritní“ [Syrový in Smolík, 2010, str. 37]

Obecně se tohoto pojmu používá pro nevědomě vytvořenou či spontánně vzniknuvší podmnožinu kultury. Může však též znamenat subkulturu, která vědomě pěstuje sama sebe. Má sklon se vůči svému okolí vymezovat a vyvíjet na ně tlak, v případě vědomé se i ostřeji vyhraňovat. Součástí toho bývá kladení důrazu na určitá specifika, která tvoří povahu a převažující trend takové minoritní kultury. Reakce na hlavní trend často vytváří další proudy uvnitř, mírně odlišně zaměřené, které posléze mohou vést k vydělení takového proudu ze subkultury původní. Subkultura může být také tvořena svazkem nezávislých proudů, které si neprotiřečí. Wikipedia 2016

Teorie kultury či subkultury mládeže je vymezena základní myšlenkou, podle které v současné společnosti vznikají zvláštní, specifické způsoby myšlení a zvláštní normy a vzory chování mládeže, odlišující ji od dospělé společnosti. Příčiny vzniku této specifické kultury mládeže jsou vysvětlovány různě. Ve stručném souhrnu mezi ně patří pokles výchovného vlivu rodiny, případně i jiných výchovných institucí, jako je církev a škola, rostoucí význam vrstevnických skupin v životě mládeže, růst volného času mladých lidí v průmyslově vyspělých zemích, zrychlující se tempo ekonomického a především technického vývoje, radikální změny morálních norem ve společnosti i zásadní úpravy politické mapy světa. - [Mládež ve společnosti 1977]

1.1.1 Typologie subkultur

Subkultury můžeme obecně členit na základě věku (tzv. mládežnická subkultura), povolání, náboženství (sekty, rituály), původu, národnosti etnika, rasy, sociální pozice,

zájmů, sociální instituce, segregace atp. Při větších odlišnostech subkultury (zejména takových, které lze charakterizovat jako protichůdné celé kultuře) vzniká napětí a konflikty, jež neznáma ústí do značně dramatických situací (např. střetů s policií, střetů mezi subkulturami) [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Cloward a Ohlin (podle Kol., 1994) rozlišují subkultury na:

- kriminální (racionální aktivita orientovaná zejména k ekonomickému zisku, odehrává se ve městech jako pouliční kriminalita);
- konfliktní (agresivní, násilná aktivita);
- únikové (retroaktivní, zejména narkomanie, alkoholismus.

- Josef Smolík – Subkultury mládeže / Uvedení do problematiky

1.1.2 Subkultura mládeže

„Subkultura mládeže je typ subkultury vázaný na specifické způsoby chování mládeže, na její sklon k určitým hodnotovým preferencím, akceptování či zavržení určitých norem, životní styl odrážející podmínky života. Subkultury mládeže jsou skupiny mladých (dospívajících) lidí, kteří mají společného něco (problém, zájem, zvyk), co je odlišuje od členů ostatních sociálních skupin [Smolík, 2010, str. 35]

Nárůst množství subkultur mládeže byl markantní zejména po druhé světové válce, kdy tyto subkultury vznikaly nejprve jako opozice ke kultuře dospělého světa, ale postupně se stávaly specifitějšími a relativně autonomními na zbytku většinové společnosti [Macek, 1999, str. 49]

Sociální vědy se intenzivně zabývají tzv. subkulturami mládeže přibližně od padesátých let 20. století (srov. Kabátek, 1989; Thornton, 1997a; Smolík, 2010). Subkultury obecně se mohou vztahovat k jakémukoli věku, nicméně **subkultury mládeže jsou nejčastějšími případy subkultur**. Podle sociologických teorií neexistuje jednotná kultura mládeže. Tato teze, uplatňovaná od poloviny 70. let 20. století, odráží sociální rozvrstvení liberálních společností a velkoměstských aglomerací. Zrcadlí možnosti seberealizace jedince i subkulturních skupin. [Subkultury mládeže: Od deviate k fragmentaci 2015]

Hodnoty a postoje pluralitního prostředí přes jeho zásadní mezery a omezení vznik subkultur přímo umožňují. Čím komplexnější je kultura a čím diferencovanější je populace, tím pravděpodobnější je vznik různých subkultur (srov. Syrový, 1999; Giddens, 1999). Zajímavý vliv na vznik a existenci subkultur mládeže měly mj. procesy urbanizace, modernizace a industrializace, ale i liberalizace školství (v průběhu 20. století). Poměrně zajímavým sociologickým zjištěním v padesátých letech, které vycházelo z práce Petera Willmotta (1969) a Davida Downese (1966), se týkalo života adolescentů z dělnické třídy (working class). Autoři na základě výzkumu dospívajících důrazně odmítli beztrždní kulturu mládeže. Toto odmítnutí lze nejlépe pochopit v kontextu širší diskuse o funkci subkultury, která po mnoho let zajímala ty sociology, kteří se zaměřovali na teorie sociálních deviací (již od 20. let 20. století) (Hebdige, 1979; Gelder, 2007) [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Smolík v této souvislosti tvrdí, že sociální vědy se subkulturami mládeže zabývají přibližně až od 50. let 20. století, v sociologii se však tento termín používá až od 60. let. U nás subkultury mládeže vznikaly až později, díky politické situaci, která zde panovala. V našem prostředí lze tedy o subkulturách mládeže hovořit zřejmě až od konce 80. let [Smolík, 2010, str. 34, 35]

Veselý a Rauwolf [in Brož, Veselý a kol., 2011, str. 9] naproti tomu uvádí, že v akademickém diskursu se o subkulturách mládeže začalo psát více až v 70. letech s nástupem punku. Prvními teoretiky v této oblasti byl Dick Hebdige, který sepsal knihu *Subculture: The mening of Style*. Ten subkultury charakterizoval od společné ideologie až po oblečení. Dalším byl Nik Cohn, který si všímal právě oblečení a napsal knihu *Today There Are No Gentlemen*.

Veselý (2011, str. 9) také shrnuje, že proces zkoumání subkultur mládeže se vyvíjel od popisu mládežnických gangsterských partiček či společensky nebezpečných náctiletých vandalů až po současnost, kdy hovoříme o postsubkulturálních studiích, od myšlenky subkultur jako společenské rezistence je nyní upouštěno.

Gelner (2005, str. 96) tvrdí, že se subkultury mládeže formují v prostředí sociálního a kulturního života dané společnosti a nesou její znaky. Některé subkultury se ale objevují jen v konkrétních historických momentech. V určitém období mohou být v centru dění

této poučnosti, ale postupně se mohou vytrácet, až zmizí úplně nebo zcela ztratí svoji osobitost.

Subkultura je výraz, jímž se v obecné rovině označuje jakákoliv (dílčí) kultura, která je součástí rozsáhlejší instituce kultury, s níž má jednak některé společné, jednak některé rozdílné složky (Geist, 1992; srov. Hartl & Hartlová, 2000; Giddens, 1999; Krech, Crutchfield & Ballachey, 1968). Pojem subkultura byl ve společenských vědách běžně používán ve čtyřicátých letech 20. století, a to v několika významech. Termín se užíval (např. Talcottem Parsonsem) a užívá jednak pro označení typologické kategorie, tj. dílčí varianty většího kulturního celku, jednak jako kontrakultura v protikladu k většímu celku negující některé hodnoty kultury dominantní [srov. Geist, 1992; Geertz, 2000; Hendl, 2005; Jandourek, 2008]

Existují dva základní typy definic subkultury. Definice substanční se pokouší vystihnout podstatu subkultury, definice funkcionální vystihuje funkce, které subkultury plní (viz Kol, 1996; Dioniziak, 1968). Hebdige (1979) si všímá i toho, jak subkultura komunikuje díky stylu se širším okolím (typicky v prostředí školy či trávení volného času). Každý předmět, který je součástí stylu, má být podle něj chápán jako znak, přičemž styl představuje zprávu. Zabývá se rovněž interaktivními procesy mezi subkulturou a okolím a upozorňuje na to, že subkultury často narušují autorizované kódy, skrze které je sociální svět organizován a prožíván, což může provokovat a zneklidňovat. K tomu docházelo především v britském školství od 70. let 20. století, kdy se pedagogové subjektivně cítili ohroženi „světem subkultur“ a nedovedli na jednotlivé provokace, které snižovaly jejich autoritu vhodně reagovat. Nápadné a okázalé subkultury byly často označovány jako „výstřední“, „nepřirozené“, „extravagantní“, přičemž mohou vyvolávat pocity fascinace nebo hrůzy. [Subkultury mládeže: Od deviate k fragmentaci 2015]

Významný sociolog a teoretik subkultur Cohen (1955a, b) zastává názor, že subkultura vzniká, když určitý počet lidí s podobnými problémy se sociálním přizpůsobením má dostatečný počet interakcí a vytváří si vlastní pohled na společnost. Hebdige (1979, s. 81) rovněž v této souvislosti poznamenává, že každá subkulturní „instance“ reprezentuje „řešení“ na specifickou sadu podmínek, na konkrétní problémy a rozpory. Například „řešení“ nabízená (anglickými) subkulturami Mods a Teddy boys byla vytvořena v reakci na různé příležitosti, v důsledku čehož tyto subkultury získaly jiné

postavení ve vztahu k již existujícím kulturním formacím (kultury imigrantů, rodná kultura, ostatní subkultury, kultura školního zařízení, dominantní kultura). Řešení kolektivních problémů je tak základem pro případný vznik subkultur. [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Subkultura mládeže je typ subkultury vázaný na specifické způsoby chování mládeže, na její sklon k určitým hodnotovým preferencím, akceptování či zavrhování určitých norem, životní styl odrážející podmínky života. Subkulturu mládeže lze smysluplně vymezit a pochopit pouze ve srovnání s hodnotami, chováním a životním způsobem dospělých v jedné a téže společnosti. Většinou se předpokládá, že subkultura mládeže vzniká tam, kde se historicky a situačně zvýrazní odlišnosti životní filosofie a životního stylu mladých natolik, že se vytvoří specifický kulturní vzor chování. [Kraus, 1978; Kol., 1996; srov. Thorton, 1997a; Sopóci, Búzik, 2009]

Míra rozdílnosti subkultury od celé kultury, jíž je součástí, je jednak pohyblivá, jednak se může minimálně odlišovat nebo může být zcela v opozici proti celé kultuře (tzv. kontrakultura, viz níže). Velikost a charakter rozdílů je dán celou řadou faktorů, jako je věk (tzv. mládežnická subkultura), povolání včetně přípravy na ně, náboženství (sekty, rituály), původ, národnost, etnikum, rasa, sociální pozice, sociální stratum, zájmy, sociální instituce, segregace (např. vězeňská subkultura) atp. [Subkultury mládeže od deviace k fragmentaci]

Jandourek (2001, str. 243) uvádí, že neexistuje pouze jedna subkultura, ale že je jich mnohem více a stále přibývají další s vývojem celé společnosti. Charakteristické prvky si buďto vymýšlejí sami nebo tuto roli může sehrát komerce. Stát se členem nějaké subkultury může mladému jedinci pomoci dostat se do světa dospělých.

Také podle Buryánka (2005, str. 143) mohou být charakteristickými znaky subkultury mládeže hodnoty, symboly, chování, zvyky, vzhled a tak dále. Každá subkultura má nějaké své charakteristické znaky, které jí odlišují od zbytku společnosti. Tato odlišnost může být záměrná a někdy má za cíl právě negovat normy a zvyklosti většiny.

Velký význam ve vývoji jedince a s tím spojeným přiřazením k nějaké subkultuře má socializace. Petr Sak popisuje socializaci takto: *„Lidské individuum je jednota biologického, psychického a sociálního. Jedinec, který se narodí, není vlastně svou podstatou člověk. Svě lidské podstaty dosahuje postupně rozvíjením psychiky a*

osvojováním sociálního. V procesu socializace mu společnost předává své sociální bohatství jako součást kultury. Socializační proces však nelze chápat jako jednotný tok sociálních obsahů od společnosti jako takové. Tento tok sociálních obsahů je strukturován složitostí společenských subjektů, které na jednice působí prostřednictvím jeho sociálního pole.

Subkultury mládeže lze považovat za velké skupiny mladých (dospívajících) lidí, kteří mají společného něco (problém, zájem, zvyk), co je odlišuje od členů ostatních sociálních skupin (srov. Thornton 1997a). Důležitým aspektem subkultur je i jejich styl, který definuje skupiny a může být chápán jako určitý symbol nebo znak. Styl je složen z následujících prvků:

1) image – vzhled, tj. oblečení, účes, různé doplňky, tetování;

2) vystupování – tvořené výrazem tváře, stylem chůze a postojem těla;

3) argot – speciální slovní zásoba a způsob, jakým je pronášena (srov. Brake, 1990; Thornton, 1997a). [Subkultury mládeže od deviance k fragmentaci 2015]

1.1.3 Subkultura / hnutí

Pojem subkultura bývá velmi často zaměňován za pojem hnutí. Jandourek (2001. str. 97) však hnutí vymezuje jako sociální útvar, který je organizován proto, aby způsobil nějakou změnu v celém sociálním systému nebo způsobil, aby ke změně vůbec nedošlo. Většinou se hnutí zakládají na ochranu životního prostředí, odmítání konzumní společnosti apod. - Bakalářská práce Mgr. Barbory Voříškové, Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

Hnutí má na rozdíl od subkultury větší názorovou a ideologickou jednotu, má předem definované cíle a vznáší na své členy požadavky. Příklady takovýchto hnutí mohou být například dělnické hnutí, mírové hnutí, anarchistické hnutí nebo ekologické hnutí. Hnutí také bývá širší částí společnosti. Subkultura má naproti tomu méně členů, může v ní být dokonce několik protichůdných proudů a nemají ani žádné konkrétní cíle, kterých by chtěli dosáhnout. Subkultura nechce prosazovat žádné politické, kulturní ani společenské změny, působí pouze v rámci dominantní kultury [Smolík, 2010, str. 42]

Diani (Znebejánek in Smolík, 2010, str. 43) charakterizuje hnutí jako „sít' neformálních interakcí mezi pluralitou individuí, skupin či organizací angažovaných v politických nebo kulturních konfliktech na základě sdílené kolektivní identity.

Sociální hnutí je jednou z mimořádně významných forem kolektivního jednání. Charakteristické jsou pro ně dvě vlastnosti:

1. Zaměření na specifický cíl, kterým je dosažení společenské změny;
2. Probíhají v neinstitucionalizovaném a neformalizovaném rámci.

Příklady soudobých hnutí jsou hnutí pro-life nebo pro svobodnou volbu, ekologické hnutí, konzumentské, feministické, politické, náboženské, nacionalistické, mírové, za dodržování lidských práv, dělnické hnutí apod. [Kapitoly z obecné sociologie 2014]

Hnutí je tedy charakterizováno sítí interakcí, z hlediska skupin není homogenní, ale z hlediska prosazovaného cíle ano. Důležitá je pluralita v názorech, postojích a činech. Naproti tomu subkultury jsou orientovány především na trávení volného času a ne na dosahování cílů, jak již bylo řečeno výše [Smolík, 2010, str. 43]

Subkultury charakterizuje styl (specifický slang, tanec, hudba, oblečení, jídlo, změny těla a podobně.), kterému členové subkultur přiřkládají specifický význam a který zároveň pomáhá definovat hranice vůči jiným subkulturám a uskupením vně subkultury. Podle Featherstona (2007) je přijetí a prezentování stylu založeno na tom, že ostatní jsou schopni styl číst, tzn. rozpoznávat symbolické významy oblečení, způsobu mluvy či gest. Styl musí být sociálně rozeznatelný. - [Revolta stylem 2011]

1.1.4 Scéna - subkulturní scéna

Scéna mívá základy v subkulturách, ale nelze jí ztotožňovat s konkrétní z nich. Je to „moderní městská forma společenského styku, ve které mají účastníci stejný zájem na trávení volného času nebo se zaměřují na stejný životní styl, ale nemusejí se vzájemně znát.“ Většina mladých lidí může patřit i do několika scén současně [Smolík, 2010, str. 37]

Scéna je zpravidla založena na subkulturních základech, ale nelze ji ztotožňovat s konkrétní subkulturou mládeže. Scéna je moderní městská forma společenského styku,

v níž mají účastníci stejný zájem na trávení volného času nebo se zaměřují na stejný životní styl, ale nemusí se vzájemně znát (srov. Androvičová, 2007; Smolík, 2010). - [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Podle Irwina (1970) je scéna metaforou, která se vyskytuje i v současném lidovém užívání, jako např. ve frázích: „být u toho / být na scéně“ (make the scene) a „to jde mimo mě / to není moje scéna“ (that's not my scene) – tyto metafory odkazují k životnímu stylu, který je mezi zainteresovanými a nezainteresovanými na této scéně dobře znám. V první frázi „být u toho“ má scéna obvykle přesné umístění a její existence je přechodná. Jedná se o nějakou událost, která se děje v konkrétním čase a na konkrétním místě. Ve druhé frázi pak odkazuje k trvalejšímu životnímu stylu. Oba způsoby užití mají společné tři konotace:

1. Životní styl je uznáván jako explicitní a sdílená kategorie. Jinými slovy, konkrétní scéna je v širokém povědomí nějakého poměrně rozsáhlého segmentu obyvatelstva.
2. Jelikož existuje vždy více než jedna scéna, každý člověk si může vybrat z řady rozmanitých subkultur – životních stylů.
3. Účast každého v nějaké scéně je potenciaálně nezávazná a může se měnit.

[Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

1.2 Kultura

Kulturu lze definovat jako specifický způsob života určité vymezené skupiny nebo společnosti lidí. Ten je dán vzorci chování členů společnosti, tj. zjevnými postupy chování a jednání, které může vnější pozorovatel sledovat. Tyto kulturní vzorce chování vedou k očekávání a přesvědčení, které opět vytvářejí další vzorce chování. Obojí činnost – mentální i zjevnou lze považovat za kulturu. Třebaže chápeme kulturu jako realitu, poznáváme ji pouze prostřednictvím modelů (Lawless, 1996). Soukup (2011) v této souvislosti upozorňuje na „konstrukt kultury“, který umožňuje převést empirickou skutečnost, zahrnující různé formy a dimenze naučeného lidského chování a jeho produktů (podrobněji viz Lawless, 1996; srov. Soukup, 2011; Geertz, 2000). [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Podle sociologických teorií neexistuje jednotná kultura mládeže. Tato teze, uplatňovaná od poloviny sedmdesátých let, odráží rozvrstvení liberálních společností a velkoměstských aglomerací. Zrcadlí možnosti seberealizace jedince i subkulturních skupin. Hodnota a postoje pluralitního prostředí přes jeho zásadní mezery a omezení vznik subkultur přímo umožňují. Čím komplexivnější kultura a čím diferencovanější je populace, tím pravděpodobnější je vznik různých subkultur srov. Syrový, 1999; Kol., 1996; Giddens, 1999). Zajímavým vlivem na vznik a existenci subkultur mládeže je i proces urbanizace (v 19. a 20. století).

Pan profesor Brokl popsal Freudovy úvahy o kultuře ve své knize *Kapitoly z teorií a dějin sociologie* (2014, strana 101) takto: osobnost je kombinací ID, SUPEREGA, EGA. ID je zdrojem psychické energie, která usiluje o potěšení a ukojení vášně. Je instinktivní, nemá pojetí času, příčinnosti, kontroly. Hledá bezprostřední realizaci lásky, nenávisti, agrese a dalších instinktů. Jestliže by bylo celé ID pod kontrolou, nebylo by civilizované, ani dospělé. Celé ID je dítě (mládě). SUPEREGO je prostředkem i výsledkem socializace. Obsahuje mravní normy, které vládou chování, obsahuje zákazy, hledá kulturu, aby vychovalo jednotlivce. Je cenzorem a řídicím jednání. Je téměř synonymem vědomí, s výjimkou toho, že obsahuje ideální JÁ. SUPEREGO je zdrojem výčitek, soucitu, pocitu povinnosti. EGO je vědomá inteligence, která prostředkuje mezi ID a SUPEREGEM. [Kapitoly z teorií a dějin sociologie 2014]

Pojem „kultura” je nejčastěji používán s cílem blíže určit specifické kvality skutečnosti, kterou lidé vytvářejí svou činností. Potvrzují to i snahy sociologů popsat specifické způsoby chování mladé generace a vysvětlit specifické hodnoty vyjadřující tyto způsoby chování prostřednictvím koncepce subkultury mládeže. [Mládež – generace – kultura 1989]

1.1.5 Dominantní kultura

Termínem dominantní kultura označujeme nejvíc rozšířenou kulturu v určitém času a prostoru. Dnes je to většinou kultura středních vrstev (často vnímána jako masová či populární kultura). Je pro ni charakteristické, že zásadním způsobem nezpochybňuje existující úroveň kultury a civilizace a snaží se navazovat na tzv. nejlepší kulturní tradice minulosti (Mistrík, 1999, s. 4). [Subkultury mládeže: Od deviance k fragmentaci 2015]

1.1.6 Kontrakultura

Příbuzný termín kontrakultura naznačuje, že se daná kultura obrací proti dominantní kultuře (k současným debatám o kontrakulturách srov. Heath & Potter, 2012), která je reprezentována nejenom rodinou, ale i školským systémem či konkrétní školou. Termín kontrakultura byl použit už v roce 1951 Parsonsem a jako kategorie užívána Yingerem v roce 1960. Kontrakultura je s ohledem na masovost a komplexní charakter považována za významný fenomén druhé poloviny 20. století. [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Pro kontrakultury je charakteristický ostrý kontrast s analogickými normami a hodnotami kultury oficiální, s výrazným prvkem negace. U protestních kontrakultur je typický politický radikalismus konfrontující obecně přijímané normy a ideje, který ve své krajní poloze využívá až násilných metod boje (Syrový, 1999, s. 13; srov. Marada, 2003; Sopóci & Búzik, 2009). Línek (1997) konstatuje, že kontrakultura vzniká obzvláště tam, kde je přítomná silná deprivace a frustrace, a obrací se proti společensko-kulturnímu systému, považovanému za nepřátelský. [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Kontrakultura definuje a vyjadřuje sama sebe v opozici vůči vládnoucí kultuře, a to způsobem, jímž se odlišuje od subkultury. Tento termín je spojován zejména s kulturními a politickými hnutími a formacemi 60. a 70. let ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii, odkud se koncept vynořil (Barker 2006, s. 92–93; srov. Duffková, Urban & Dubský, 2008). [Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci 2015]

Línek (1997) konstatuje, že kontrakultura vzniká obzvláště tam, kde je přítomná silná deprivace a frustrace, a obrací se proti společensko-kulturnímu systému, považovanému za nepřítelský. Kontrakultury obvykle vznikají na okraji společnosti, tj. V sociálně deklasovaném prostředí. Jako motiv pro jejich vznik bývá často označována potřeba protestu, touha po změně a prosazení vlastních (odlišných) hodnot. [Duffková, Urban, Dubský, 2008]

1.3 Mládež, adolescenti

Mládež lze chápat jako demografickou skupinu obyvatelstva, která se nachází stavem vývoje mezi dětstvím a dospělostí. Mládež bývá nejčastěji vymežována věkem od dvanácti do sedmadvaceti let. Je to velmi důležité období v životě každého jedince, protože během něj dochází k začleňování do světa práce, osvojování společenských norem a požadavků. V tomto období si každý jedinec formuje své názory. Wikipedia 2016

Rodina utváří zvláště vztah mezi rodiči a dětmi. Dítě přebírá skupinové vzory a osvojuje si normy sociálního chování v závislostech na chování rodičů. Především stupeň agresivity je u dítěte do značné míry závislý na formách, které jsou v rodině převažující. Děti, které ve svém vývoji dosahují vlastností, jež jsou příznivé společenským podmínkám, pocházejí zpravidla z rodin, v nichž převládá demokratický duch a kde se vnitřní vztahy členů rodiny vyvíjejí harmonicky. Naopak neshody, přísné tresty, despotismus rodičů vyvolávají u dítěte vlastnosti nepříznivé společenským podmínkám. [Mládež ve společnosti 1977]

Rodina má velký význam zejména pro tvorbu hodnotového vzorce. Vztah dítěte ke vzorům, které mu poskytují rodiče, je determinován řadou faktorů. Na předním místě se uplatňuje nápodoba založená na vztahu dítěte k rodičům jako autoritám. Dále je přebírání určitých vzorů chování dítěte zajišťováno konkrétními metodami výchovného působení rodičů, jejich pedagogickou připraveností a citlivostí. [Mládež ve společnosti 1977]

V Hořicích žije v současné době necelých devět tisíc obyvatel. Naše obec je co se týče zastoupení subkultur či různých hudebních odvětví velice rozmanitá, proto jsem předpokládala, že určit a zpracovat data ohledně subkultur v životech naší mládeže nebude nijak zvláště těžké. Mnoho subkultur je zde zastoupeno v masivním měřítku – osobně bych zmínila bigbítáky, reggae fanoušky a motorkáře. Já jsem se ale zaměřovala na subkultury v životech mládeže. Z necelých devíti tisíc našich obyvatel se pět tisíc pohybuje ve věkovém rozmezí 15-59 let. Dalo se tedy předpokládat, že pro mou práci se zde najde dostatek respondentů, ačkoliv jsem nechtěla překročit věkovou hranici 24 let. Výzkumy jsem prováděla na mládeži ve věkovém rozmezí 14 – 22 let. Výzkum jsem prováděla na mládeži navštěvující Hořické školy a to jak na Hořičácích samotných, tak

na dojíždějících z okolních vesnic. Na moje otázky tak odpovídali jak chlapci, tak dívky. Počet domácích a dojíždějících je ve většině škol cca padesát na padesát.

Minimální hranici 14 let jsem si pro svůj výzkum zvolila proto, že čtrnáctileté děti už se lépe orientují v životních situacích a pochodech, mají plány, jiný přístup ke světu než mladší děti. Má na ně stále ještě velký vliv rodina ale zároveň už se stávají samostatnou jednotkou, učí se o sebe postarat. Tento věk je dle mého velmi stěžejní pro tvoření osobnosti – vznikají party, kde se snadno jednotlivec nechá strhnout názorem ostatních. Oproti tomu starší, řekněme sedmadvacetiletí (mnou stanovená maximální hranice věku) už mají jiné věci na starosti. Řeší otázky, jestli mají vycestovat ze země, jestli se mají oženit nebo založit rodinu. Odpoutávají se od domova, vyhraňují se.

1.4 Životní styl

Pojem životní styl bývá často zaměňován s pojmem subkultura. Lze ho vymezit jako souhrn životních forem, který jedinec aktivně prosazuje. Životním stylem individua se v tomto pojetí často rozumí takový životní způsob jednotlivce, jehož jednotlivé části si vzájemně odpovídají, jsou ve vzájemném souladu, vycházejí z jednotného základu, mají společné jádro, resp. určitou linii, tj. jednotný styl, který se jako červená nit prolíná všemi podstatnými činnostmi, vztahy, zvyklostmi apod. nositele daného životního způsobu – stylu. [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

V časové rovině je dále možné chápat alternativní životní styl i jako životní styl pro budoucnost, který se srovnává se současným životním stylem, resp. současnými životními styly (zpravidla – až na výjimky vizí dystopického charakteru – se takřka automaticky předpokládá, že životní styl pro budoucnost je konstruován i vnímán pozitivněji než současný životní styl, který je de facto představou k sobě alternativního, budoucího životního stylu kritizován). [Životní způsob – styl a jeho variantnost 2006]

Životní styl zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat mj. i z hlediska volného času a hospodaření s ním. Každý člověk má svůj individuální systém hodnot, který se utváří vlivem životních podmínek a aktivitou jedince (Pávková a kol., 1999). Důraz je tedy kladen především na životní hodnoty jedince, na rozdíl od subkultury, kde jsou životní hodnoty přisuzovány velké skupině. Pojem životní styl hrál důležitou roli v rané teorii subkultur rozvíjené v

kulturálních studiích a zejména v díle Dicka Hebdigea. V této souvislosti tvořily tylo označující praktiky subkultur mladých, včetně předvádění významových kódů získaných přeměnou zboží na kulturní znaky. Styl se tu týká společného uspořádání předmětů, aktivit a postojů prostřednictvím aktivní brikoláže tak, aby označovaly odlišnost a identitu. [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Na životní způsob a životní styl lze však pohlížet také jako na odlišné pojmy. A to tehdy, pokud se zaměříme na jejich kvalitativní stránku, tedy na míru vnitřní uspořádanosti a konzistentnosti prvků způsobu života. [Sociologie životního způsobu 2010]

1.5 Chicagská sociologická škola

Jednou ze součástí americké sociologie je bezpochyby Chicagská škola. Začala se tvořit v první třetině dvacátého století, kdy se sociologie dostávala do popředí a do Spojených Států Amerických mířilo mnoho přistěhovalců. Převládá městský způsob života a ve městech se začínají objevovat sociálně patologické jevy jako je kriminalita, alkoholismus, nezaměstnanost a prostituce. Vznikají ghetta a gangy a v důsledku toho se začínají rozkládat morální a kulturní normy. Tuto situaci ještě zvýrazní hospodářská krize roku 1929. Chicagská škola má zásadní vliv na vývoj světové sociologie a na studii subkultur.

Chicagská škola je v podstatě označením sociologického myšlenkového proudu. Hlavními objekty zájmu byla kriminologie a sociologie města. Chicagská škola proslula také svým pozitivistickým přístupem k poznání a tvůrčím experimentováním s výzkumnými metodami. Je známo, že badatelé z Chicaga velice významně přispěli k rozvoji například metodologie terénního výzkumu, přímého pozorování nebo konceptu případových studií. Jako první se zde zabývali také výzkumem veřejného mínění v takové podobě, v jaké ho známe dnes.

Počátky výzkumu subkultur je možné spatřovat již ve 20. letech 20. století, kdy byl na Chicagské univerzitě podporován pod vlivem pragmatismu sociologický výzkum, který usiloval o přiblížení k všednímu životu a zaměřoval se i na subkultury (srov. Hebdige, 1979; Thornton, 1997b). Z hlediska praktické orientace této sociálně vědní školy byly poznatky z empirických studií využívány sociálními pedagogy, ale i sociálními kurátory či justicií.

Chicagská škola se věnovala především deviantním jedincům (neúspěšným outsiderům, životním ztroskotancům, kriminálním živlům, negramotným osobám), které studovala biografickými metodami, používala tzv. labeling theory a skládala jednotlivé znaky charakteristické pro konkrétní subkultury (srov. Jenks, 2005; Gelder, 2007; Girtler, 2001; Petrušek, Miltová & Vodáková, 1994; Eriksen & Nielsen, 2001). [Subkultury mládeže od deviance k fragmentaci 2015]

Výzkumy představitelů chicagské školy prokázaly především existenci různorodých sociálně- ekologických oblastí v Chicagu, kde platila odlišná pravidla chování, a proto i kriminální chování bylo vnímáno jinak a jeho výskyt byl častější než v jiných částech města. Představitelé této školy argumentovali, že deviance studovaná ve vlastním sociokulturním kontextu se projevuje jako normální odpověď na určené kulturní normy, a není tudíž symptomem psychologického deficitu (srov. Bennet & Kahn-Harris, 2004). [Subkultury mládeže od deviance k fragmentaci 2015]

Téma jednotlivých gangů a později subkultur mládeže se stalo jedním z hlavních výzkumných témat chicagské školy. Frederick Thrasher (1927) např. analyzoval v letech 1919–1926 celkem 1313 gangů a tvrdil, že hrají významnou roli při rekrutování a mobilizování kriminálních živlů (Hebdige, 1979). Poznatky byly následně využívány i při sociálně pedagogických intervencích, které v pozdějších letech zaměřily na působnost gangů v americkém vzdělávacím systému. [Subkultury mládeže od deviance k fragmentaci 2015]

1.6 Hořice

Charakteristika a popis obce

Název obce: Hořice (též Hořice v Podkrkonoší)

Kraj: Královéhradecký

Okres: Jičín

Katastrální výměra: 21,46km²

Počet obyvatel: 8 664 (k 1.1.2014)

Nadmořská výška: 311 m. n. m.

PSČ: 508 01

Starosta: Aleš Svoboda
Dimenze sociální integrace

Tabulka č. 1: Počet obyvatel jednotlivých věkových skupin v Hořicích.

Zdroj:

Počet obyvatel						
	Počet bydlících obyvatel k 31.12.2015	Počet obyvatel ve věku				Střední stav obyvatel k 1.7.2015
		0-14 let	15-59 let	60-64 let	65 a více let	
Celkem	8503	1254	4053	663	1013	0562
Muži	4190	661	2443	324	762	4190
Ženy	4393	593	2410	339	1051	4372

1.1.7 Historie města

První písemná zmínka pochází z roku 1143, kdy jsou Hořice zmíněny v zakládací listině Strahovského kláštera. V roce 1365 jsou Hořice doloženy jako městečko. V době husitských válek v dubnu 1423 byla u Hořic svedena bitva, ve které proti sobě stál Jan Žižka a Čeněk z Vartemberka. Žižkovo vojsko vyhrálo. V 15. století patřily Hořice pánům ze Smiřic. Po bitvě na Bílé Hoře získal Hořice Albrecht z Valdštejna a po jeho zavraždění získal Hořice za své zásluhy v bojích s Turky Jakub Strozzi. Za prusko – rakouské války v roce 1866 byly Hořice hlavním sídlem pruského štábu. Hořice jsou město kamene, známý je hořický pískovec. V roce 1884 byla v Hořicích založena známá odborná škola pro zpracování kamene. Touto školou prošla celá řada našich významných umělců jako například Quido Kocián. Wikipedia 2016

1.1.8 Město Hořice

Hořice jsou městem bohatým na kulturní tradice s průmyslem textilním, kamenickým a strojírenským, leží na úpatí Hořického pískovcového chlumu, jenž je předělem mezi drsným podhůřím Krkonoš na severu a úrodným Polabím na jihu. Leží 25 kilometrů severozápadně od Hardce Králové a 100 kilometrů na severovýchod od Prahy.

Město je známé především výrobou hořických trubiček, nejstarší sochařsko-kamenickou školou v Evropě a každoročně pořádaným motocyklovým závodem 300 zatáček

Gustava Havla. ()

Podle posledního sčítání lidu, domů a bytů provedeného v roce 2011 mají Hořice 8 805 obyvatel. (vdb.czso.cz)

Nachází se zde velké množství památek jako například Kostel Narození Panny Marie, Masarykova věž samostatnosti, husův pomník, vrch Gothard a další. V Gořicích se nacházejí čtyři mateřské školy, tři základní školy, pět středních škol a jedna vyšší odborná škola. Některé z nich byly nedávno sloučeny v jeden komplex. Město Hořice má také několik partnerských měst a to jsou: Kerepeš v Maďarsku, Trstená na Slovensku a Jablonka v Polsku. Obec nabízí velké množství kulturních a sportovních akcí. Jedná se hlavně o plesy, koncerty, festivaly a třeba i přátelská utkání v kopané. Přestože má město necelých devět tisíc obyvatel, jsou zde vidět zástupci mnoha různých subkultur napříč všemi generacemi a obouma pohlavími. V našem městě můžeme potkat zástupce subkultur punk, hipster, hip hop, queer, motorkáři, tuning, tetování, skinheads, hippies a neohippies, bigbít.

Tabulka č. 2: Školství v Hořicích.

Zdroj: www.risy.cz

Mateřská škola	4
Zákl.škola – nižší stup. (1.-5.ročník)	0
Zákl.škola – vyšší stupeň (1.-9.ročník)	4
Počet škol v oboru gymnázií	2
Počet škol v oboru středních odborných škol a praktických škol 3	3
Počet škol v oboru středních odborných učilišť	2
Počet škol v oboru nástavbového studia	0
Vyšší odborná škola	1
Počet veřejných vysokých škol	0
Počet soukromých vysokých škol	0
Jazyková škola	0
Základní umělecká škola	2
Počet zařízení ústavní ochranné výchovy	0

1.1.9 Občanská vybavenost

K občanské vybavenosti v obci patří městský úřad, finanční úřad a úřad práce, dále státní i městská policie, hasiči a nemocnice. V obci se také nachází kino a kulturní sál, kde se pořádají koncerty, divadelní představení, taneční kurzy, plesy apod. Sportovní fanoušci zde mohou najít fotbalové hřiště, sokolovnu, posilovnu, fitness centrum, bazén, kuželkárnu, saunu, squash, volejbalové hřiště, horolezeckou stěnu, atletickou dráhu nebo několik hřiští na basketbal. Ve městě jsou 4 mateřské školky, 3 základní školy, 4 střední školy a střední odborné učiliště, gymnázium, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a dvě školní jídelny. K obci patří vlakové nádraží, autobuové nádraží a jednolinková městská hromadná doprava. Obec má vlastní

poštovní pobočku, spořitelnu a několik bank. Nechybí zde bary, restaurace, rychlá občerstvení, malé i velké obchody.

1.7 Výzkumná metoda a technika sběru dat

V roce 2014 se v Hořicích rapidně zvýšila trestná činnost. Město trápí především majetková trestná činnost. To se týká především krádeží věcí z obchodů či vozidel, vloupání do sklepů i domů. Dále město trápí již delší dobu vandalové. V roce 2013 se ve městě a jeho okolí událo 257 trestných činů, v roce 2014 to bylo již 316 trestných činů. Patrnější nárůst můžeme vidět v přestupkové činnosti. V roce 2013 bylo přestupků 246, zatímco v roce 2014 to bylo již 789. Podle policie je většina pachatelů z mladší generace, není výjimkou když trestný čin spáchá nezletilý člověk. Jedním z faktorů, který ovlivňuje trestnou činnost ve městě je pravděpodobně vysoký počet heren a barů. [www.horice.org]

Obrázek č. 2: Znak města Hořice.

Zdroj: www.horice.org

1.8 Teorie jednotlivých subkultur

1.1.10 Graffiti

„Graffiti jsou protestující billboardy, napadající ubohost měšťáckého způsobu života.“
M. Černoušek, 1999, s. 643

Termínem graffiti, pocházejícím z českého slova graphein (psát; graffiti je zároveň množným číslem italského slova graffito, škrábanec), byly původně označovány různé nápisy či malby vyškrábávané do zdí apod. [srov. Hratl, Hartlová, 2000; Klimeš, 1998; Dennant, 1997; Wolters, 1997; Stowers, 1997; Černoušek, 1999; Pelánová, 2005; Smolík, 2005a]

Někteří autoři ke graffiti přiřazují i pravěké a nástěnné malby, jiní za jeho předchůdce považují „turistické“ nápisy starověkého Egypta. Často je rovněž zmiňován antický Řím, v jehož dobách bylo psaní po zdech poprvé nazváno jako „graffiti“. Vše nasvědčuje tomu, že označování životního prostoru obrazy, značkami či podpisy je lidstvu vlastní od jeho počátků. V průběhu let se ale změnila nejen jejich forma, ale i smysl [srov. Téra, 2007]

V současnosti se pojmem graffiti označuje široká škála jevů. Některé zdroje se věnují pouze historickému a etymologickému původu, jiné jej definují jako subkulturní projev nebo pouhé „čmárání“ po zdech. Důsledkem odlišných přístupů je nejednotná terminologie. Některé zdroje například odlišují „graffiti“ a „graffiti art“, jiné se věnují pouze jedné z možných definic nebo zavádějí nové pojmy. Termín graffiti se běžně používá pro jakékoliv užití spreje (nebo jinak aplikované barvy) ve veřejném prostoru. Tento přístup je charakteristický zejména pro zdroje bez užšího oborového , zaměření (Téra, 2007, srov. Holiš, 2006). Většinou se o graffiti hovoří v souvislosti se **specifickými výtvary lidí, kteří se označují za writery či sprejery a tvoří značně heterogenní subkulturu** (viz Holiš, 2006).

Existují různé názory, zda jde o **umělecký protest adolescentů a mladých dospělých lidí proti špatné, fádňí architektuře, nebo o podvědomou obranu proti nadutosti a hlouposti konzumní společnosti**. Prostřednictvím graffiti, v němž hraje podstatnější roli forma než obsah, nechává autor odkaz a nezajímá jej, jak bude interpretován veřejností. Pro některé writery je potřeba zanechat odkaz nebo poselství vůbec nejdůležitějším motivačním faktorem od začátku tvorby a provází je po léta. I když časem tato motivace slábne, nikdy nemizí. Vzkaz či vzpomínka je nejsilnější právě při ilegální tvorbě a úzce souvisí s prestiží ve skupině. Podstatnou roli hraje faktor reálného nebezpečí a v podstatě vnucení svého výtvoru ostatním (blíže Kajanová, Jersáková, 2009). [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Jednoduchá myšlenka podpisu – stvrzení, uvědomění si vlastní existence v toku času – zmutovala do celého vesmíru významů. Z graffiti se postupem času stalo médium, jímž lze reflektovat tento nepochopitelný život. A české a hlavně pražské prostředí vygenerovalo jednu z nejoriginálnějších evropských scén.

Graffiti je již několik dekad celosvětovým fenoménem, ze kterého se postupně vyvinulo něco jako „sprejerský průmysl“. Každoročně vychází množství tematických knih a časopisů, v každém velkém městě fungují graffiti shopy a obraty výrobců barev jako **Montana** nebo **Molotow** jsou astronomické. Mnoho writerů se živí zakázkami a někteří zčásti dokonce i volnou tvorbou pro galerie. Pořádají se celosvětové komerční soutěže typu **Write4gold** a funguje mnoho specializovaných webů. Otázka, zda je graffiti umění, nebo ne, nebo jestli je to snad dokonce zločin, už na začátku druhé dekadý nového tisíciletí zní poněkud anachronicky. - [Kmeny 2011]

Pojem graffiti je stále dokola vyprazdňován a následně zaplňován novými postoji a názory. Jestli se něco dá označit za důležité téma posledních let v rámci subkultury, je to ideový a zároveň formální konflikt mezi její konzervativní částí a skupinou stylově neortodoxních writers. **CAKES, POIS, LEE, PHOE VS. BLEZE, MOSD, MASKER, DIZE + DIRTY A 518**. [2666 Praha Odyssey 2011]

Na sklonku šedesátých let minulého století žil ve městě New Yorku mladík jménem Demetrius, přezdívaný Taki. Bydlel na 183. ulici, živil se jako pěší doručovatel zásilek a při jedné z pochůzek zaznamenal nápis **JULIO 204**, vyvedený sprejem na zdi domu. Když si ověřil, že číslo za jménem odpovídá číslu ulice na níž se právě nachází, nebylo pro něj obtížné pochopit smysl poselství. Možná už příští den se vydal do zaměstnání vybaven sprejem, jímž na první roh nastříkal svou odpověď: **TAKI 183**. Legendární tag byl na světě a s ním i nový druh zábavy a životního stylu. [2666 Praha Odyssey 2011]

1.1.11 **Punk**

Punk je jediným hudebním směrem, který mluví o tom, co se děje v nitru mladých lidí. Těch bílých samozřejmě. Černí mají dávno svou muziku. Je to jejich tradiční hudba opřena o mocný hudební základ – reggae. Společnost je pramenem odcizení. Nikdo se o tebe nezajímá...

Punk osobně považuji za jednu ze stále nejoblíbenějších a nejrozšířenějších subkultur v životech mládeže, ke které se dodnes hlásí spousta mladých lidí, pořádají se akce různých rozsahů a zástupce subkultury punk můžeme potkat jak v každém velkém i malém městě, tak i na vesnici. Proto si myslím, že je naprosto nezbytné tuto subkulturu v mé bakalářské práci blíže rozebrat a poznat, proč k takovému životnímu stylu dnešní mládež stále tíhne.

1.8.1.1 Vymezení pojmu punk

Termín punk má mnoho významů. Punk znamená např. Slangový výraz označující nepotřebný materiál, veteš, krámy, ale je to také označení pro mladé surovce, darebáky, kriminálníky. V americkém slangu označuje punk příslušníka gangu, který v sobě ztělesňuje vše, co většinou morálka odsuzuje (násilnosti, vulgarity, provokativní chování). Další význam termínu pak pochází z vězeňského prostředí a je označením pro mladého delikventa, který je ve vězení nucen k homosexuálnímu uspokojování spoluvězňů. Podle další možné varianty je punk i mladý, ještě nevytrénovaný cirkusový slon. Později se výraz punk definitivně spojil s punk rockem, aby byl označením pro fanouška této subkultury i hudebního stylu, který se snaží šokovat a provokovat nejenom pomocí své specifické image (srov. Podzemák, nedat.,; Svítek, 1991; Mareš, 2003; Klimeš, 1998; Vaněk, 2002).

Punk se v době svých počátků na přelomu 70. a 80. let vyznačoval všemi atributy, které jsou s hudebními subkulturami mládeže obvykle spojovány. Byl „divokým“ hudebním žánrem, životním i módním stylem, provokací konvenční společnosti. Hnutím, které bylo trnem v oku vládnoucímu establishmentu, protestem a generačním konfliktem. Jako jiné subkultury představoval rovněž podmnožinu jiné, dominantní kultury, vůči které se vymezuje, či staví do opozice. Punk stojí na svébytných myšlenkách, názorech, hodnotách a ideálech a jeho část je kontrakulturou. Jako jiné subkultury má své příznivce i odpůrce. Ač sám není ideologií, pro svou hodnotovou orientaci má i ideologické nepřátele. Pro spousta lidí je punk něčím, co nikdy nepochopí. [Revolta stylem 2011]

V překladu anglický termín punk znamená troud, shnilý, výtržník, nesmysl, méněcenný či nezdravý. První zmínky o punku se objevily ve spojitosti s hudbou v Americe již na

začátku 70. let pro označení rockové hudby s jednoduchými nihilistickými texty. Přestože všeobecně se za kolébku punku považuje Velká Británie, prapředci punkové muziky (tzv. „protopunkáči“) pochází právě z USA. Z těch nejznámějších jmenuje alespoň New York Dolls, či Stoogies spolu s Iggy Popem, často přezdívaným „kmotr punku“. „Kmotrou punku“ je por změnu označována Američanka Patti Smith a za první „skutečně punkovou“ skupinu považováni „nesmrtelní“ Ramones, rovněž pocházející z Ameriky. S punkovými počátky jsou spojovány také osobnosti, jako je např. legenda amerického pop artu Andy Warhol. Legendárním semeništěm rodící se punkové vlny byl newyorský klub CBGB (McNeil, McCain 1996; Burrows 2009). [Revolta stylem 2011]

Clark (2004: 225) punk definoval jako **projev vzteku, vzteku na vládu a vztek na umírněnou vzpouru kontrakultury hippies;, vztek na komercializaci rokenrolu.**

Také Jana Pospíšilová popisuje ve své knize punk jako obecně rozšířené hnutí mládeže s vlastní filosofií a životním stylem, jehož hlavním rysem je usilování o autenticitu a přirozenost cítění a projevu, skepse vůči možnostem a slibům společnosti. Punkeři se snaží svým stylem odlišit od ostatní společnosti, což je odlišuje například od skinheads, kteří nosí často stejně oblečení. Každý punker se snaží zachovávat si svou identitu a odlišnost. Snaží se svým zjevem šokovat společnost, provokovat ji. Často nosí schválně špinavé oblečení, zejména typické kožené nebo koženkové bundy. Na bundách můžeme zpravidla vidět různé nášivky, kovové cvoky a nápisy. Oblíbenou výzdobou je anarchistický symbol A v kruhu a hesla NO FUTURE a PUNK IS NOT DEAD. Dále se nosí upnuté rifle a různobarevná trička. Hodně punkerů se ale typicky punkového oblečení vzdává, aby nebyly terčem útoků skinheadů. - [Rajče na útěku 2004]

1.8.1.2 Vývoj punku

Ve vývoji punku lze určit tři období:

1. *protopunkové období*, polovina šedesátých let-1967/1977 (USA, Velká Británie);

2. *klasické punkové období*, 1977-1984/1985 (rozšíření i do některých východoevropských zemí);

3. *postpunkové období*, 1985-současnost – vznik hardcoru na jedné straně a totální komercializace na straně druhé [srov. Svítek, 1991]

1.8.1.3 Vývoj punkové subkultury u nás

V Československu se objevil punk jako neočekávaná vlna koncem sedmdesátých let (Vaněk, 2002). Asi v roce 1978 se začaly zakládat první české punkové kapely nebo již fungující rockové kapely nazkoušely punkový repertoár již existujících zahraničních punkových skupin (např. Sex Pistols, The Clash) (srov. Svítek, 1991; Mareš, 2003; Vaněk, 2002; Fuchs, 2002). [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Okolo roku 1983 StB zakazovala vystoupení kapel, vyvíjela tlak na zřizovatele kapel nebo i jednotlivé hudebníky (srov. LN, 2008). SNB se punkerům věnovala velice podrobně. -vlastními slovy - [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Skutečný nástup punku v Československu nastal až v polovině osmdesátých let a to díky vzniku některých zásadních punkových kapel (Visací zámek, Hrdinové nové fronty, Plexis, Šanov apod.) a také díky vytvoření širší členské základní subkultury. Po roce 1989 už jednotlivé kapely vydávají svá alba, koncertují a objevují se v médiích. -vlastními slovy, [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Podle současných výzkumů se subkulturní mládež v průběhu uplynulých desetiletí velmi změnila (Huq 2006; Muggleton 2002). Jak však tyto změny vypadají u subkultury s nesmazatelným dědictvím totalitní minulosti? Oproti Západu se punk v Československu začal rozvíjet jen s asi 1-2 ročním zpožděním. Jak líčí Vaněk (2002), na tehdejší dobu byla infiltrace punku do našeho prostoru nezvykle rychlá. Kromě zlepšujících se jí akcelerovalo i tíživé klima společensky a kulturně vyčpělé doby. [Revolta stylem 2011]

Obrázek č. 3: Hořická punková kapela Zamčená hlava. Zdroj: facebookové stránky kapely Zamčená hlava

1.1.12 Hip hop

Základní všeobecná definice, kterou zřejmě nezpochybní nikdo, zní: **Hip hop je umělecká forma zahrnující graffiti, breakdance, Djing a Mcing.** Djing je základní prostředek k vytváření hiphopové hudby, jehož součástí bývá dodnes obvykle kromě vlastní diskžokejské práce s gramofonovými deskami (cutting, scratching, puch phasing atd.) i obsluha sampleru a mixu. Mcing čili rap je, podobně jako např. scat, pouze způsob vokalizace textu (Heřmánek, 1998). Za pátý element hip hopu se dá považovat **beatbox**. Hudebně hip hop není jednotným hudebním žánrem, ale je to spíše směs nejrůznějších přístupů a stylů. [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Pro hip hop je charakteristické volné sportovní oblečení, sportovní obuv, kšiltovka, zlaté řetězy, tmavé brýle atp. Hip hop je propojen i se snowboardingem či skateboardingem, i když to nemusí být pravidlem. Stejně tak se i v této subkultuře projevuje svébytná slangová komunikace, často plná vulgárností a násilnických sklonů. Později přibýly také automobily jeep, pípáky (beepers) a marihuana a hip hop začal postupně vytvářet americkou popkulturu, od filmů přes módu a televizi až po reklamy. (Daly, Wice, 1999) [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky]

Většina autorů/autorek píšících o subkulturách či hiphopu jako takovém se shodne na tom, že hip hop je umělecké hnutí mládeže. Vzniklo v newyorském Bronxu začátkem

70. let minulého století. K hip hopu patří i to, čemu jeho přívrženci říkají „postoj“ (attitude), vyjádřený ve formě stylizovaného oblečení, jazyka a gest, které vycházejí z městských pouličních kultur. Členům a členkám hiphopové kultury je známo, že ji tvoří čtyři základní elementy: Djing, rap, graffiti a breakdance (Keyes 2004; 1; Cobb 2007: 3; Asante 2008: 9). [Revolta stylem 2011]

1.8.1.4 Česká hiphopová scéna

Za velmi důležité považují zmínit dnes již legendární skladbu s názvem Jižák, jež je považována za první českou rapovou skladbu a za jakýsi „start“ hip hopu v České republice. V roce 1984 ho na scénu „vypustili“ Manželé (první rapová skupina u nás). Jeden z členů – Lesík Hajdovský – si pořídil anténu, na kterou chytal signály z Německa a kde slyšel skladbu New York, New York od Grandmaster Flash & The Furious 5. Zaujalo ho, že se nejedná o zpěv, ale o recitování textu do rytmu, a píseň ho tak nadchla, že složil Jižák. Mezi další rapové skupiny které byly u počátku rapu a hip hopu jako takového v Čechách patří bezpochyby WWW nebo Peneři Strýčka Homeboye, kteří působí dodnes pod zkratkou PSH. Největší komerční úspěch tehdy zaznamenala skupina Chaozz, která od roku 1996 do roku 2002 vydala čtyři alba. Na jejich úspěchu se velmi podílelo zasazení jejich hitů do hitparády Eso stanice Nova. [Revolta stylem 2011]

V dnešní době se můžeme často setkat s neblahým zaměňováním pojmů rap a hip hop. Zatímco rap je konkrétní umělecké vyjádření, hip hop je určitý způsob života, kultura s mnoha svými specifiky zahrnující i vzdělání, aktivismus, filosofii apod. Podobně se k dané problematice vyjadřuje KRS-One, jenž je považován za jakéhosi otce rapu. [Revolta stylem 2011]

Lidé zainteresovaní do hiphopového dění také často řeší otázku rozdílu mezi tzv. underground hip hope a mainstream hip hopem. Mainstream hiphopeři jsou obecně ve své subkultuře považováni za ty, kteří jsou nejvíce vidět a mají největší výtěžek z toho, že hip hop je komerčně známý a úspěšný styl. Underground hip hop je naproti tomu chápán jako tradičnější a více se držící kořenů a definicí, které ho proslavili ve Spojených Státech Amerických. Komerční vliv je chápán jako zdroj úpadku tohoto stylu jako takového. Hip hop byl totiž vždy o tom, co text sděloval posluchačům. V

dnešní době je ale hiphopová subkultura takovým boomem, že se texty zjednodušují pro masu lidí, která rap poslouchá. Underground rap není podle přívrženců hip hopu tak zaprodaný a lidé ho dělají proto, že je to pro ně srdcová záležitost, nikoli za účelem zisku. [Revolta stylem 2011]

Estetickou stránkou rapu se zabývají zejména Cobb (2007) a Perry (2004). Vymezují se proti představě rapu jakožto pouhého odříkávání textu za rytmického doprovodu. Dle těchto autorů/autorek musí každý/á nadějný/á raper/ka splňovat určité základní předpoklady: mít vhodnou barvu hlasu, umět intonovat, pracovat s hlasem či mít dobrou slovní zásobu. Samotný obsah sdělení by kromě různých vnitřních či vnějších rýmů měl obsahovat básnické prvky jako je metafora či přirovnání. Dodnes se vedou vášnivé debaty o tom, jak rap lze či nelze považovat za specifický druh poezie. Neméně důležitá je originalita, způsob přednesu a trénink. [Revolta stylem 2011]

Za zmínku jistě stojí kompilační DVD 20ers, dokumentární film Česká republika (2008), dokumentární film Tenkrát na východě, časopis BBarák, radio Spin a masivní hudební festival Hip hop kemp pořádaný každoročně na letišti Hradce Králové.

Česká republika – dokumentární film z roku 2008 mapuje běžný život českého rapera se vším, co k němu patří. V hlavních rolích dokumentu se představuje Orion (Michal Opletla – pozn. autora), James Cole (Daniel Ďurech – poznámka autora) a Hugo Toxxx (Jan Daněk – poznámka autora). V České republice uvidíme, jak to chodí na koncertech, v zákulisí a především mimo podium. V dokumentu je zakomponována konfrontace s lingvistkou, návštěva matiky kvůli nesmyslné změně jmen nebo společný oběd s Hanou Hegerovou, kde je domluvena spolupráce na budoucím hitu, který opravdu vznikl a zná ho snad každý český fanoušek hiphopové scény. Režie tohoto dokumentu se ujal Pavel Abrahám, film trvá devadesát minut.

Bbarák – asi nejčtenější a nejúspěšnější český časopis věnující se hiphopu jako takovému. Najdeme zde články o interpretech, Djs, grafitti writerech a grafitti samotném, fotoreporty z akcí a dozvíme se, kam zajít na další rapový mejdan.

Spin – radio Spin vysílá od 1.1.2007. Původně existovalo radio Twist, které si dalo za úkol uvést do českého éteru více slovenskou scénu. To se ale moc nedařilo, a i když

radio Twist vystřídalo později radio Viva, ve finále stejně zvítězilo radio Spin, které se zaměřuje na rap, R&B a „černou hudbu“. V současné době je již chronicky známým radiem a své pořady na něm vysílají takové hvězdy českého hip hopu jako James Cole nebo Hugo Toxxx.

Hip Hop Kemp – Festival Hip Hop Kemp, pořádáný každoročně na letišti v Hradci Králové, oslaví letos již své patnácté narozeniny. Festival je rok od roku masivnější akcí a lze na něm sledovat koncerty největších světových rapových hvězd jakými jsou například Necro, Redman, Methodman, Dope D.O.D. nebo Vinnie Paz. Nechybí ale zastoupení české scény. Každoročně se tak můžete těšit na špičku českého nebo slovenského rapu. K vidění byli třeba legendární PSH (dříve Peneři Strýčka Homeboye), James Cole, H16, Moja Reč nebo Kontrafakt, kteří byli ve své době populární zejména na Slovensku, ale své příznivce si dodnes najdou i u nás. Hip Hop Kemp je festival známý po celém světě a dočkal se již například zařazení mezi padesát nejlepších festivalů světa stanicí CNN.

Fotografie č.2: Vystoupení hiphopového uskupení Prago Union v hořickém klubu

Underground Music Club

1.1.13 Skinheads

Subkulturu skinheads jsem do své práce zařadit jednoznačně musela, protože si v našem městě získává stále více příznivců a to právě zejména v řadách mladých lidí. Jako důvod svého působení v dané subkultuře uváděli shodně, že je to kvůli velké koncentraci nepřizpůsobivých obyvatel na pracující lid města.

V knize Rajče na útěku je subkultura skinheads shodně popisována jako kontrakultura, která vznikla na základě odmítání obecně uznávaných norem tolerance a respektování práv bližního, používání násilí a přisvojování práv zavádění pořádku vlastními silami bez ohledu na zákony. V první polovině devadesátých let 20. století činných asi 16 ultrapravicových organizací navazujících na tradice fašismu. Lze se ale setkat i s antifašistickými skinheads – S.H.A.R.P. skinheads. - [Rajče na útěku 2004]

Skinheads dostali svoje jméno podle účesu – hlav vystříhaných dohola. Když potkáme skupinu skinheadů, musíme přiznat, že opravdu vypadají jako malá armáda. Všichni mají vyholené vlasy, stejné boty, stejná trička, stejné rifle a bundy typu bomber. To budí ve veřejnosti strach. Skinheads také nosí často košile nebo šle. Oděv je přizpůsobený ke rvačkám, často také nosí na krku šátky tak, aby byly připravené k rychlému překrytí obličeje. Jeden z jejich typických šátků je vlajka Kukluxklanu, původně vlajka Konfederace ve válce Severu proti Jihu, která reprezentuje otrokářství a nadřazenost bílé rasy. Místo šátku někteří používají šálu s názvem některého z Evropských fotbalových klubů. Dále se jako symbol používá barva doplňků. Nosí se například tkaničky v bílé barvě, která symbolizuje bílou sílu a bílou rasu, červené, které představují německý nacionalismus a černé jako symbol německého fašismu. Dalším ze znaků jsou tetování a zbraně (obušky, plynové spreje, baseballové pálky nebo boxery). Často se objevují symboly fašismu, rasismu a neonacismu (např. svastika symbolizující příslušnost k arijské rase, keltský kříž zase značí příslušnost k hnutí White power). [Rajče na útěku 2004]

1.8.1.5 Vývoj subkultury skinheads

Vývoj subkultury skinheads je často v různých pramenech a různými aktéry popisován značně rozdílně. Důvodem je především odlišný náhled na to, zda skinheads mají primárně rasistický původ a podstatu, či nikoli. Subkultura skinheads vznikla ve Velké Británii na konci šedesátých let dvacátého století, její předchůdce je však možné najít již

zhruba o deset let dříve (Mareš, 2003). [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

1.8.1.6 Předchůdci skinheads

Teddy boys – kolem roku 1954 se v jižních a východních částech Londýna začíná objevovat městská subkultura známá pod jménem Teddy boys. Ti se snaží o maximální konzumní vyžití a o to, aby svůj volný čas nepromrhali zbytečnostmi. Negativní jevy této skupiny popisuje Cross (1998), protože Teddy boys byli charakterističtí projevy pouličního násilí a velkým důrazem na kult mužnosti. [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Mods – subkultura navazující na původní Teddy boys, její počátek se datuje k roku 1958 a o deset let později její konec. Její příslušníci se snažili přehnanou péčí o svůj zevnějšek či drahým oblečením nebo módními doplňky aspoň vizuálně změnit svůj status ve společnosti. Nebrali přitom ale žádný ohled na společenské konvence a jejich vyžití o víkendech šlo velmi často ruku v ruce s násilím, pitím alkoholických nápojů, tančením twistu, hudbou a ženami. [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

Rockers – oproti mods představovali rockers příslušníky dělnické třídy, kteří se spíše zaměřovali na trávení času v restauracích, na fotbalových stadionech a při poslouchání rokenrolových nahrávek. Nesnášeli uhlazenost, zženštilost a intelektuální vzezření mods (srov. Mareš, Smolík, Suchánek, 2004). Dalším prvkem, který se podílel na vzniku subkultury skinheads, byli tzv. rude boys. (Bastl, 2001b). [Subkultury mládeže – uvedení do problematiky 2010]

1.1.14 Motorkáři

Ježdění na motorce je fajn, což uzná každý, kdo to někdy zkusil. Nevyjímaje ty, kteří skončili s přerušenou míchou v oblasti krční páteře. Ještě lepší ale je, když máte s kým svůj zážitek z jízdy sdílet. A nezáleží na tom, jestli motorku používáte jako snadný dopravní prostředek, doplněk osobnosti, anebo k navázání kontaktu s opačným pohlavím. [Kmeny 2011]

Mnoho oficiálních i neoficiálních motoklubů existovalo i v komunistickém Československu. Některé, jako například liberecký *Jawa Team*, pořádaly prázdninové tajné závody na slovenskou Šíravu po vzoru slavného filmu *Tajný závod (The Gumball Rally)* a věnovaly se společným výletům a paření. Vzpomínky lidí z téhle doby většinou vytěsnilo zlo režimu a zůstala spousta srandy a někdy až absurdních historek. Ty se možná s ohledem na spotřební společnost, která nás dnes obklopuje, už nikdy nezopakují. V zahraničí mezitím vznikaly kluby podporované jednotlivými značkami a do klubového života se nenápadně vsunula i komerce. [Kmeny 2011]

Jako poměrně vyvinutá průmyslová země jsme po druhé světové válce vystupovali do období „budování komunismu“ z pozice státu, který měl dostatek zdrojů i kvalitní profesionály. Podle toho to také ještě dvě další desetiletí fungovalo a dalo by se říci, že jsme patřili ke světové elitě. Vyvíjely se dobré sériové i špičkové závodní stroje, které

se umístovaly v rámci světových motocyklových závodů. Pro zajímavost můžeme zmínit i poválečné prototypy nádehrných motorek Hurikan. Jejich nadčasové tvary a konstrukce předbíhající dobu o mnoho let nebyly bohužel za komunismu dále vyvíjeny a o jejich samotné existenci jsme se mohli dozvědět až po revoluci. [Kmeny 0 2013]

Dnes je v České republice přes 940 tisíc motorkářů a najdeme mezi nimi stejně širokou škálu lidských typů jako v celé společnosti. Přesto lze vysledovat některé společné znaky fanoušků jedné stopy, jako jsou uvolněnost, schopnost snášet nepřízeň počasí (ne u všech), nutková potřeba pocitu svobody z jízdy, dostatek sebevědomí a rovnostářství, které se ale - stejně jako v celé společnosti – nějak vytrácí. [Kmeny 2011]

Sympatickou vlastností všech motorkářů je to, že díky ježdění nejsou příliš ve stresu. Vítr jim vyfoukne starosti aspoň na pár hodin z hlavy. Dobře se s nimi mluví o životě, rádi vymýšlejí důvody, proč se sejít, zachlastat a užít si večírek. V každé době si člověk hledal míru vlastní vnitřní svobody. I přesto, že současná doba je možná nejsvobodnější a nebezstaristnější, jakou lidé (minimálně v Evropě) zažili, pořád máme nějaké zvnějšku vnucované mantinely, někdy i těžko vystopovatelné. S řidítky v rukou se těmto tlakům úspěšně vysmývá. [Kmeny 2011]

1.8.1.7 300 Zataček Gustava Havla

300 zataček Gustava Havla je volný mezinárodní závod silničních motocyklů, který se jezdí v Hořicích v Podkrkonoší od roku 1936. Název vznikl z faktu, že po dvanácti kolech závodu ujede motocyklista na hořickém závodním okruhu přesně 312 zataček. Od roku 1968 nese závod jméno Gustava Havla, českého závodníka, který patřil mezi světovou špičku a tragicky zahynul v roce 1967. https://cs.wikipedia.org/wiki/300_zataček_Gustava_Havla

Název závodu se postupně vyvíjel. Tři předválečné ročníky se jely pod názvem 300 zataček Podkrkonoší, tento název potom platil ještě při prvním poválečném ročníku v roce 1961. V dalších letech zůstal již jenom zkrácený název 300 zataček, doplněný o název města, počínaje závodem v roce 1968 byl název doplněn o jméno Gustava Havla. Toto označení závodu platí až do současnosti s tím, že od roku 2005, s příchodem nového generálního sponzora byl ještě doplněn jménem sponzorské firmy. A tak

současný název závodu je Fuchs Oil 300 zatáček Gustava Havla. [300 zatáček Hořice 2012]

Fotografie č. 4: Závod 300 Zatáček Gustava Havla v Hořicích. Zdroj: www.regionhk.cz

1.1.15 Další subkultury v Hořicích

Hipsteři

Podle mého v dnešní době jedna z nejrozšířenějších městských subkultur vůbec. Vznikla na základě odlišování se od ostatních stylem oblečení, účesem, volbou doplňků apod. Jak ale i většina hipsterů přiznává, z odlišnosti se časem stal největší trend.

Termín *hipster* má kořeny v druhé polovině padesátých let, kdy tímto slovem popisovali novináři bělošské fanoušky jazzu posedlé imitací životního stylu svých černých vzorů. Spisovatel Norman Mailer ve své eseji *Bílý černoš* z roku 1957 připisuje zbožštění divoké černošské spontánnosti jako reakci na prázdnotu světa, který může každým okamžikem skončit v atomovém holocaustu. Fascinace životním stylem afroamerické menšiny, reprezentovaným hudebními žánry funk, soul či hip hop, neopustila masovou kulturu ani v dalších padesáti letech. Černé cool – ta úžasná sexy nálepka s nekonečným množstvím použití – se stala součástí marketingových strategií velkých korporací, které skrze niprořádávají mládežníkům iluzi opravdovosti. I dnešní hipsteři bez skrupulí kradou vizuální prvky živých subkultur jako pouhé znaky a zbavují je jejich splečenské podvratnosti nebo původního významu. Brýlemi s tlustou obroučkou nebo kšiltovkou

amerických truckerů se vypůjčují opravdovost od slavných subkultur minulosti, a vytvářejí tím vlastní ironický hybrid. [Kmeny 2011]

Queer

Queer kulturou chápeme svět především sexuálních menšin, svět alternativ ke stereotypnímu, tradičnímu pojetí vztahů mezi lidmi – a nemusí přitom jít pouze o gaye a lesby, ale nejrůznější další minoritní identity (označované slůvky jako transgender, intersexual či asexual), o jejichž existenci má naše střeoevropská společnost zatím spíše mlhavé a stále značně zkreslené představy. Okrajovost minoritní orientace se vždy pohybuje mezi dvěma póly – mezi snahou co nejvíce se přiblížit „středu“ a alespoň ve vnějších kulturních projevech se maximálně normalizovat, a mezi potřebou se naopak co nejvíce polarizovat, zdůraznit a potvrdit svou odlišnost. Q magazín zůstává pestrou mozaikou oscilující mezi mainstreamovými a zcela individualizovanými, nekonformními a snad až alternativními tématy. Snaží se v rámci jednoho formátu nabídnout pohled na oba tyto odlišné póly – které jsou nejpřesněji charakterizovány oním stále poněkud exoticky vyhlížejícím slůvkem „queer“. I proto se magazín Q zabývá nikoli primárně sexualitou, ale vztahem k životu, k ostatním lidem i vztahem člověka k sobě samému, jakožto i otevíráním diskuse o nejrůznějších předsudcích, tabu a proměnách lidského života v moderním, zrychlujícím se světě.“ *Z definice televizního queer magazínu Q, webové stránky České televize*

Hippies, nehippies a reggae

Subkulturu reggae jsem nemohla z mého výzkumu vynechat už jen z důvodu, že v Hořicích je každoročně pořádán masivní reggae festival Cultural Reggae Vibe, na který se každoročně sjíždějí návštěvníci z celé Evropy (možná i světa) a je považován za jeden z největších reggae festivalů v Evropě. Každý přelom jara a léta tak v hořickém Lomu U Josefa patří těmto „lesním lidem“, jak jim – možná trochu hanlivě – přezdívají přívrženci jiných subkultur a hudebních žánrů. Jsem přesvědčena, že právě díky tomuto festivalu je v Hořicích již zmiňovaná subkultura stále tak populární a uznávaná i v

řadách mladších generací. A myslím, že k lidé okolo reggae subkultury mají nyní hodně blízko i k novodobým hippies, ačkoliv původní hippies měli blíže k rock and rollu než k reggae. Životním stylem jsou si ale podle mého tito lidé v dnešní době velmi blízko.

Cultural reggae vitez

Cultural Reggae Vitez je hudební festival zaměřující se na žánr reggae. Byl založen již roku 2002 a od té doby se pořádá každoročně v lomu u Josefa v Hořicích. Je považován za jeden z nejlepších a nejuznávanějších reggae festivalů. Každým rokem se na Cultural Reggae Vitez sjíždí návštěvníci z celé Evropy, ne-li z celého světa. Vystupovali zde velice uznávaní umělci z různých koutů planety. Jako příklad můžeme uvést například Earla Gatesheada – reggae veterána, Dub-o-Net, Brother Coms Rankink Fire Ephrim Golden, United Flavour, jejichž členové pocházejí ze Španělska, Pobřeží Slonoviny, Česka a Slovenska. Dále KING BANANA z Německa, Dubska z Polska nebo Kenny Knots & B D F z Velké Británie. Pořadatelé si velmi zakládají na tom, aby se v areálu nepodával žádný tvrdý alkohol, aby se nerozdělával otevřený oheň kvůli okolním lesům a aby prodávané jídlo bylo zdravé a pokud možno domácí výroby.

V roce 2002 byla Cultural Reggae Vitez komorní akcí, která časově zabírala jen jeden večer, vystupovali na ní jen lokální umělci a vstupné bylo dobrovolné. Dnes je tento festival masivní akcí, na kterou se sjíždí tisíce lidí a vstupenku dnes zakoupíte na celý víkend za asi 500,-Kč. Festival je u nás již považován za tradiční a většina obyvatel Hořic ho bere za běžnou akci. Je však pravdou, že je trnem v oku některým jiným subkulturám, jako jsou například skinheads.

2 Postup a výzkumné metody

2.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit existenci subkultur v malém městě. Zjistit působení a funkce subkultur, dále to, jaké hodnoty uznávají v životě příslušníci jednotlivých subkultur.

Jako dotazníkové otázky byly zvoleny:

1. Víte, co znamená pojem subkultura?

2. Ztotožňujete se s některou ze subkultur? Uznáváte některou? (Můžete uvést i více).
3. Jak jste se k dané subkultuře dostali?
4. Všimli jste si v Hořicích i jiných subkultur a jejich sympatizantů?
5. Považujete za důležité k některé ze subkultur patřit nebo s ní sympatizovat?

Tyto výzkumné otázky vznikly za předpokladu, že se v obci Hořice nacházejí subkultury v životech mládeže.

2.2 Volba metod a technik

Pro svůj výzkum jsem zvolila jako první metodu pozorování a dále dotazníky, z nichž jsem zjišťovala přítomnost jednotlivých subkultur v Hořicích. Metodu pozorování jsem si zvolila zejména z toho důvodu, že v Hořicích žiji už od svého narození a mohla jsem tedy dlouhodobě a detailně sledovat, které subkultury se v životech mládeže v našem městě rozmáhají, které stagnují a které jsou naopak na ústupu. Dotazníky jsem zvolila jako doplňující metodu mého pozorování, která v podstatě potvrdila mé předchozí hypotézy o existenci a dění okolo subkultur v Hořicích. Dotazník jsem rozdala k vyplnění celkem 50 respondentům ve věku 14 – 22 let (celkem jsem musela rozeslat 67 dotazníků, aby se mi vrátilo 50 vyplněných). S příslušníky zjištěných subkultur jsem poté dělala polostrukturované rozhovory, ve kterých odpovídali na otevřené otázky. „Jedná se o rozhovor, který vychází ze seznamu otázek nebo témat (tzv. návodu), jež je nutné probrat. Tento seznam má zajistit, že se dostane na všechna důležitá témata. Je na tazateli, v jakém pořadí získá informace, které osvětlí daný problém. Zůstává mu i volnost přitvářovat formulace otázek dle situace. Tento typ rozhovoru dává tazateli možnost co nejvýhodněji využít čas k interview, umožňuje mu provést rozhovory s několika lidmi strukturovaněji a ulehčuje jejich srovnání.“ [Hendl 2005U+003a 174]

2.3 Cílová skupina a výběr vzorku respondentů

Při výběru vzorku pro tento výzkum jsem vycházela z předem stanovených výzkumných otázek. Pro svůj výzkum jsem stanovila rozsah respondentů na 10

rozhovorů. Rozhovory byly provedeny se zástupci mládeže různého věku (věková struktura byla od 14 do 22 let). Pro účely výzkumu pomocí rozhovorů se mi podařilo sehnat 9 mužů a 1 ženu.

2.4 Průběh výzkumného šetření a sběr dat

Scénář rozhovoru jsem sestavila na základě položených výzkumných otázek. Otázky se týkaly hodnot, které jednotliví respondenti uznávají, role subkultur v jejich životech nebo toho, jak se na jejich subkultury tváří rodina a nejbližší okolí.

Celé rozhovory byly nahrávané na diktafon v mobilním telefonu a následně přepsány na počítači.

Každý respondent, který byl vybrán pro můj výzkum, byl kontaktován s dostatečným předstihem, abych se vyhnula případným nepříjemnostem s nepřípravou. Každý z nich dostal předem seznam otázek, aby se na rozhovor mohl dostatečně připravit. Později jsem se svým respondentům ozvala znovu a domluvila si s nimi osobní shledání (tzv. face to face). Zdaleka ne každý, koho jsem o rozhovor požádala, souhlasil. Nejvíce úsilí jsem vynaložila při shánění respondentů pro rozhovor o subkulturách skinheads a grafiti. Naopak zástupci subkultury punk mi vyšli ihned vstříc. Snažila jsem se rozhovory provádět na klidnějších místech, které by se nepříčily svým respondentům. Klidné místo mi přišlo důležité proto, aby na nahrávce nevadily nějaké rušivé elementy (např. doprava). Většina rozhovorů proběhla v kavárnách.

Všechny respondenty jsem informovala o průběhu a okolnostech rozhovoru. Sdělila jsem jim, že rozhovor můžeme kdykoliv přerušit, pokud jim nějaká otázka bude nepříjemná, dále jsem je ujistila, že nebudu zveřejňovat jejich příjmení a adresu, že bude zveřejněno pouze křestní jméno nebo přezdívku, pohlaví a věk. (Hendl 2005: 155)

Výzkum jsem nakonec provedla s deseti respondenty, přičemž z každé mnou vybrané subkultury byli vybráni dva zástupci. Rozhovory trvaly přibližně stejně dlouho v rozmezí 10-20 minut. Respondenty jsem znovu seznámila se všemi otázkami a připravila jsem si diktafon. Poté už mohl započít samotný rozhovor. U některých respondentů jsem z počátku rozhovoru vycítila lehkou nervozitu. Ujistila jsem je, že nemusí být nervózní, sama jsem byla několikrát vybrána pro rozhovory do bakalářských prací a stalo se, že jsem se zakoktala nebo lehce odmlčela. Se všemi respondenty se mi

výborně spolupracovala a získala jsem od nich všechny informace, které jsem potřebovala. Na závěr jsem ještě jednou poděkovala za ochotu a každého respondenta jsem překvapila malým dárečkem v podobě zaplacení jejich útraty v kavárně, ve které jsem daný rozhovor prováděli.

2.5 Kódování a analýza dat

Každý z rozhovorů jsem přepisovala co nejdříve po jeho uskutečnění, abych si práci lépe rozdělila a nemusela později přepisovat všechny rozhovory najednou. Pro přepis jsem si dle Hendla vyběla transkripci doslovnou. Doba přepisu rozhovorů se lišila podle délky rozhovory a srozumitelnosti slovního projevu na nahrávce. Všechny rozhovory se mi naštěstí podařilo nahrát v ucházející kvalitě, čili s přepisováním nebyly větší problémy. U některých rozhovorů mě zdržovalo dodatečné dohledávání pojmů, kterým jsem nerozuměla, na internetu, abych je přepsala ve správném tvaru a znění. Přepsání rozhovorů mi trvalo vždy více méně jednu hodinu.

Pro samotnou analýzu jsem zvolila otevřené kódování. „Kódování obecně představuje operace, pomocí nichž jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a složeny novým způsobem. Při otevřeném kódování je text jako sekvence rozbit na jednotky, těmto jednotkám jsou přidělena jména a s takto nově pojmenovanými (označenými) fragmenty textu potom výzkumník dále pracuje. [Švaříček, Šed'ová 2007: 211]

Při kódování si tedy rozdělíme text na jednotky, kterým poté přidělíme kód. Když si vytvoříme seznam kódu, vytvoříme si kategorie, které spolu nějak souvisí nebo si jsou podobné. Následně každé kategorii přidělíme vlastnosti, které vystihují a pomocí nichž vytvoříme konkrétní text. [Švaříček, Šed'ová 2007: 211]

3 Výsledky výzkumu

Dotazníky vyplňovalo celkem padesát respondentů z Hořic ve věku 14 – 22 let. Celkem jsem ale postupně musela rozeslat 67 dotazníků, protože ne všichni oslovení respondenti dotazník vyplnili a zaslali zpět. Respondenty jsem vybírala náhodně z druhého stupně základní školy, středních škol a středních odborných učilišť v Hořicích (Základní škola Komenského, Obchodní akademie, Gymnázium, Střední zemědělská škola a Střední odborné učiliště). Zde je ale nutno říct, že zmiňuji spíše obory, protože některé z těchto škol jsou odnedávna – i přes protest mládeže v podobě petice- sloučeny

v jednu – Gymnázium, střední odbornou školu, střední odborné učiliště a vyšší odbornou školu Hořice. Respondenti byli vybíráni napříč ročníky – abych získala co nejrozmanitější vzorek - a odpovídali na pět otázek, pomocí kterých jsem se snažila zjistit existenci subkultur v Hořicích a postoj mladých k jednotlivým subkulturám. Na základě výsledků z dotazníků jsem následovně vyhodnotila, které subkultury se u nás ve městě vyskytují mezi mládeží nejvíc a se zástupci těchto subkultur jsem poté dělala rozhovory. Dotazníky jsem posílala elektronickou formou přes email nebo sociální sítě.

- Víte, co znamená pojem subkultura?

Velmi mile mne překvapilo, že většina mladých lidí, kteří vyplňovali mé dotazníky, věděla, co je to subkultura, jaké existují a ke které zrovna oni patří. 47 respondentů téměř shodně odpovídá, že subkultura je „odvětví“ kultury, které se od kultury jako takové liší několika menšími odlišnostmi a může mít jiné znaky. Zde se musím přiznat, že jsem čekala, že většina respondentů odpoví, že se s pojmem subkultura ještě nikdy nesešli. Osobně přičítám malou zásluhu popularizaci subkultur a jejich problematiky po vydání knih *Kmeny* a *Kmeny 0*, na jejichž vydání se většinou podílel mezi mládeží velmi populární rapper Vladimír 518 (Vladimír Brož).

Donedávna bych ještě nevěděl, že když jsem punkáč, že spadám pod nějakou subkulturu. Vzpomínám si že se to řešilo nějak vloni ve škole a pak jsem o tom četl něco na netu, takže teď už se v tom tak neztrácím.“ Petr, 21 let

*Aneta, 20 let - „Vždycky jsem milovala hip hop, hlavně českou scénu, poslouchám to od té doby, co jsem snad na světě. Ale až když jsem četla *Kmeny*, tak jsem vlastně zjistila, co to je subkultura. Ale ty *Kmeny 0*, ty už mě tak nebavily. To už bylo spíš o generaci našich.“* Aneta, 20 let

„Ten pojem už jsem slyšela, ale nevím přesně. Týká se to snad nějak hudebních žánrů.“

Lenka, 21 let

- Ztotožňujete se s některou ze subkultur? Uznáváte některou? (Můžete uvést i více).

I v druhé otázce jsem se dočkala vesměs pozitivních odpovědí. Téměř všichni respondenti, kteří u první otázky odpověděli, že ví, co je subkultura, napsali také, že se k některé z nich otevřeně hlásí. Většina respondentů se za svou příslušnost k dané subkultuře nestydí, naopak ji vyzdvihuje před ostatními. Překvapivé je, že ani mladí skinheads se nebojí otevřeně mluvit o své subkultuře a nemají problém se o ní rozhovořit, čehož jsem byla častokrát svědkem i při předchozích pozorováních.

„Jak už jsem zmínila výše, vždycky jsem poslouchala hip hop a bavily mě i ty věci okolo. Kšiltovky, boty a celkově to, co se tam nosí. No a samozřejmě hlavně ty akce. Lidi kolem hip hopu jsou strašně přátelský, nejsou to v jádru vůbec takový ty namachrovaný frajírci, jak se na první pohled může zdát. A hlavně ta hudba má hloubku. Proto byl pro mě hip hop vždycky číslo jedna.“ Aneta, 20 let.

„Já jsem skinhead, to řeknu na rovinu. Nelíběj se mi některý věci, co se tady v tom státě dějou a chci bejt jeden z těch, co s tím můžou něco udělat. Je mi jedno, co si o mně myslí ostatní. Já si za svýma hodnotama stojím!“ Marek, 18 let

Nejvíce lidí mi u této otázky vyplnilo, že poslouchají hip hop, následoval punk a dance music. Osm respondentů uvedlo, že se zabývá motorismem a auty, žádná z nich však nebyla dívka, což je pochopitelné. Motorkáře a lidi věnující se motorismu a autům jsem očekávala, protože v Hořicích je tento sport velmi populární.

„Už od malička jezdím na všem možném, co bylo třeba i doma po tátovi, teď už plánuju pomalu vlastní motorku a chci se vypracovat, rád bych jezdil Zatačky (závod 300 Zataček Gustava Havla, pořádáný v Hořicích každoročně – poznámka autora).“ Jirka, 17 let. Poprvé

„Bavily mě vždycky auta i motorky, ale teď už se věnuju téměř výhradně motorkám. Je to u nás taková rodinná tradice a chci se toho držet. Mám na to i učňák, takže v oboru se snad neztratím. Teď si sice dodělávám ještě maturu, ale myslím, že tohle je takovej můj osud.“ Lukáš, 20 let

- Jak jste se k dané subkultuře dostali?

Zde se moje hypotézy skoro potvrdily. Očekávala jsem, že drtivá většina mladých se ke své subkultuře dostala přes kamarády nebo spolužáky, trochu mě překvapilo, že někteří se stále drží rodinných tradic. Hlavně respondenti věnující se motorismu uvedli téměř všichni, že se k motorkám dostali přes koníčky otce.

„Táta pořád tahal domů nějaký starý motorky. Vlastně to dělá dodneška. No a já mu jako malej občas pomáhal a časem mě to chytlo. Tohle je taková srdcovka ty motorky, jak to začne člověk jednou dělat tak mu to už prostě zůstane v srdci. Jsem rád, že tady v Hořicích se tomu mladý věnujou a že to neupadá. Mám mezi motorkářema hodně kamarádů, jsme taková velká motorodina a 300 Zatáček je pro nás víc jak vánoce.“

Pavel, 19 let

„Táta vždycky poslouchal rock, punk, bigbít, znal jsem to z dětství a jako malej jsem to zrovna nemusela, ale pak v pubertě se mi to začalo líbit a teď tím v podstatě žiju. Mám jen školu a hudbu.“ Milan, 18 let

„Na základce jsem bejval takovej odstrčenej a tichej kluk, až pak na učňáku jsem poznal pár kámošů, byli to punkáči a mě k tomu tak nějak přivedli. Z toho učňáku jsem sice odešel, ale i když jsem teď tady v Hořicích a punkáče tady moc neznám, držím se svého a mám to rád.“ David, 19 let.

„Cestu jsem si k tomu našel sám. Štve mě celá tahle situace kolem lidí co nemakaj a přiživujou se, navíc nejsou vzdělaný a chovaj se k druhým hrozně, nehledě na to, že kradou a podobně. Proto jsem skinhead. Jasně že to má rasistickéj podtext, ale já se za to nestydím. Jsou tu jiní, kteří by se měli stydět za to, co dělaj a nebo za to, že nedělaj nic s tím, co je štve.“ Fanda, 16 let

- Všimli jste si v Hořicích i jiných subkultur a jejich sympatizantů?

U čtvrté otázky většina respondentů odpovídala kladně, tedy že zná další subkultury zastoupené u nás ve městě. Mimo punkáčů, hiphoperů, motorkářů nebo skinheads jsem si tak potvrdila svou hypotézy o zastoupení hipsterů nebo hippies. Nejvíce zmiňovaná subkultura v těchto odpovědích bylo tetování, to jsem ale ze svého výzkumu vynechala, protože je zastoupeno jak na malých městech, tak ve velkoměstech, na vesnici i v kmenech v Africe.

„Určitě, je tu hodně lidí okolo reggae a taky skejtáci. Nejvíc asi lidi s tetováním, protože ať už posloucháte cokoliv, to tetování může mít každé z nás nehledě na to, ke který subkultuře se hlásí. A dnes má tetování fakt každé druhej, takže si myslím, že těchto lidí je tady nejvíc. No a potom motorkáři, to je v Hořicích asi jasný.“ Lenka, 20 let.

„Jo,určitě tu existujou i další subkultury, třeba v tý hudbě je to hodně rozmanitý. Ted' mě docela překvapuje, jak se tady tvořej mladý kapely, takový na způsob Chinaski a tak. Sednou si večer k obelisku (Riegerův obelisk, asi nejznámější socha v Hořicích – poznámka autora), rozpálej vodní dýmku a hrajou na kytary. Je dobře, že se mladý věnujou něčemu normálnímu. Dřív to tady bylo hodně o vysedávání po barech, ted' je ta generace trochu lepší bych řekla.“ Tereza, 22 let

- Považujete za důležité k některé ze subkultur patřit nebo s ní sympatizovat?

V poslední dotazníkové otázce odpovědělo 23 respondentů, že považuje za důležité v životě patřit k nějaké subkultuře nebo skupině, 15 respondentů si myslí, že to není důležité a 12 respondentů odpovědělo, že neví. Zde se moje předchozí hypotéza zcela nepotvrdila, protože jsem měla za to, že většina respondentů bude svou příslušnost k nějaké subkultuře považovat za velmi důležitou.

„Osobně považuju svou příslušnost k punkové subkultuře za velmi důležitou a stěžejní a nedokážu si už představit, že bych třeba poslouchal jinou hudbu a hlavně že bych se scházel s jinou sortou lidí. Je to pro mě hodně důležitá věc!“ Erik, 20 let.

„Ani nevím, mně to nějak důležitý nepřijde a jak se k tomu staví ostatní je mi v podstatě jedno.“ Klára, 16 let

„Zas tak důležitý to není, životem se dá kráčet si myslím i bez toho, aby byl člověk součástí nějaký subkultury. Je to každého věc jak to bere.“ Petra, 17 let

3.1 Výsledky a analýza rozhovorů

V rozhovorech jsem se chtěla dozvědět hlavně to, jak se ke své subkultuře jednotliví respondenti dostali, jak moc je pro ně důležitá a jestli (ať vědomě či nevědomě) ovlivňuje nebo ovlivnila jejich životní hodnoty. Dále mě také zajímal postoj okolí k tomu, k jaké subkultuře se respondent hlásí. V tomto duchu jsem zformulovala následující okruhy a otázky do rozhovorů:

TVOJE SUBKULTURA

- 1) Jak ses poprvé setkal se subkulturou (daná subkultura)? Kolik ti bylo let a kde to bylo?
- 2) Popiš svými slovy danou subkulturu a uveď nějaké její hlavní znaky.
- 3) Je pro tebe tato subkultura v životě důležitá? Co všechno pro tebe znamená?
- 4) Ovlivnila tvoje příslušnost k dané subkultuře nějak tvůj styl oblékání / účes apod.?
- 5) Jak tato subkultura ovlivnila tvůj celkový životní styl?
- 6) Existuje něco, v čem s danou subkulturou nesouhlasíš? Něco, co se úplně neztotožňuje s tvými názory?

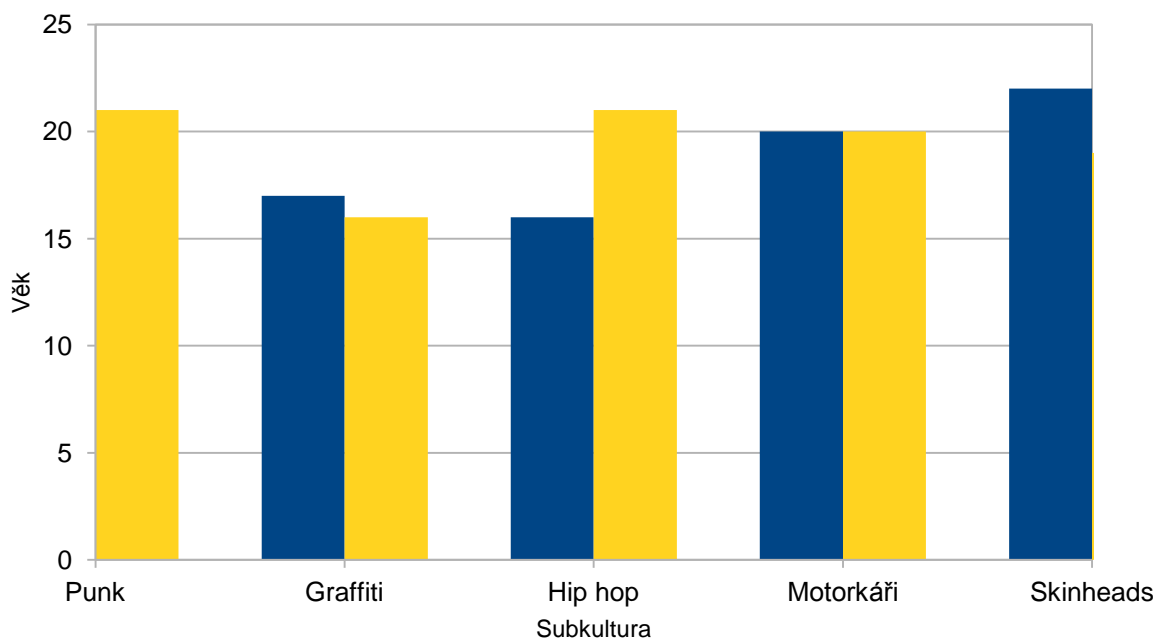
HODNOTY

- 7) Jaké hodnoty považuješ v životě za důležité?
- 8) Ovlivnila tato subkultura nějak tvoje hodnoty? Myslíš, že nebýt této subkultury, byly by tvé hodnoty seřazeny jinak?
- 9) Když vezmeš v potaz tvůj žebříček hodnot, dá se říct, že se jím v životě opravdu řídíš?
- 10) Odmítáš nějaké hodnoty, které ostatní příslušníci této subkultury uznávají či naopak?

NÁZOR OKOLÍ

11) Jak tvou příslušnost k dané subkultuře chápe rodina a kamarádi? Akceptují tvoje přesvědčení? Jsou i tvoji kamarádi příslušníci dané subkultury?

Graf č.1 – Věk respondentů jednotlivých subkultur. Zdroj: autorka práce

1.1.16 Tvoje subkultura

1) Jak ses poprvé setkal se subkulturou (daná subkultura)? Kolik ti bylo let a kde to bylo?

U první otázky byly odpovědi mých respondentů dosti rozmanité. Například punkerka Lucka a punkáč Zdeněk nezávisle na sobě shodně odpověděli, že se s punkem poprvé setkali na hudebních akcích, přičemž Zdeňka na takovou akci vzali jeho rodiče. Přes rodinu se ke své subkultuře dostal také motorkář David, kterého k motorkám dostal jeho strýc a taky Oner49, který dostal od otce diskman a hiphopové cd. Motorkář Jan se k motorkám dostal tak, že byl hned pořadatelem při závodech 300ZGH v Hořicích. Skinhead Vašek viděl v televizních novinách relaci o koncertu skinheadské skupiny, skinhead Jakub se o skinheads dozvěděl od přátel. Graffiti writeři viděli poprvé nějaká díla na zdech ve městě a to je zaujalo.

„Poprvé jsem se s ní setkal před deseti lety. V té době mi bylo šestnáct let. Poprvé mě nejvíce zaujalo graffiti, které k hip hopu zásadně patří, poté jsem se začal zajímat o veškeré odvětví této subkultury a zajímá mě vše až do současné doby. Musím zmínit začínající skupinu Manželé, kteří defakto u nás vydali první rapovou skladbu, poté samozřejmě Chaozz, PSH, Indy a Wich kteří tuto hudbu dělají i nadále a co se týče PSH? Ty jsou určitě hlavním znakem hip hopu.“ Samuel, 16 let, hip hop

*„Jak jsem se k punku dostal pořádně ani nevím, má rodiče (starý bigbítáči) mě ve čtrnácti letech brali na rockový koncerty (převážně Komunální odpad, Harlej, Alkohol...). To byla jejich parketa. Už tehdy sem měl hrozně tvrdou instrumentální hudbu (rajcoval mě hlavně zkreslený zvuk kytary). Asi tak od šestnácti jsem začal akce sám vyhledávat a tehdy jsem se vydal na svůj první velkej „festák“ do Nový Paky na Punkovej večírek. Všude to byl samej punkáč s pivem (už když jsem přijel na packej vlakáč). Jako kdyby ovládli celý město. Kostkovaný vzory, číra, těžký boty, rychlá muzika, jednoduchý hesla a hlavně pohodový lidi. Tady mě to vážně chytlo „za koule“.
Zdeněk, 18let, punk*

„Poprvé jsem se s tím setkal asi hodně za mlada, přede jen je to po zdech, to člověk potká. Pak jsem něco viděl na přebalech cédéček, to byly takové propracované démonické věci a mlhoviny a to se mi líbilo moc, co si teď vzpomenu, tak mezi prvníma takovejma přebalama byl ten od Meteory od Linkin Park, ale jako graffiti jsem to ještě asi nechápal. Ono těžko říct, sotva si pamatuju co bylo předloni, natož dštství. No a pak jsem začal poslouchat rap a to je tak nějak spjatý spolu.“ Vladimír, 17 let, hip hop

Nejvíce mě zaujala odpověď od Onera49, z kterého bylo opravdu cítit, že hip hopem žije a dal jasně najevo, že se mu intenzivně věnuje.

„Hip hopu se věnuju zhruba od roku 2000. Přesněji řečeno se věnuji jednomu z jeho elementů a tím je rap. Kolem let 2005 – 2010 jsem se celkem snažil i o graffiti u čehož jsem bohužel dlouho nevydržel. Moje úplně první setkání s hip hopem bylo zhruba kolem roku 2000 kdy jsem dostal od otce discmana a k němu cd Method Man – Tical 2000 The Judgement day. V té době to na mě byla až moc tvrdá deska, kterou jsem docenil až za pár let později. V té samé době moje starší teta začala pracovat v klubu kde hrály Djs každý pátek a sobotu rap. Jelikož tam pracovala tak jsem s Djs seznámil a vypůjčil si od nich pro mě dodnes nejzásadnější Cds. Wu-Tang-Enter the 36 Chambers, Onyx – ShutEmDown, GangStarr – Moment of Truth, House of Pain – House of Pain. Tímto okamžikem jsem naprosto propadl dané kultuře a začal se o ní víc zajímat ve všech směrech.“ Oner49, 21 let, hip hop

2) Popiš svými slovy danou subkulturu a uveď nějaké její hlavní znaky.

U druhé otázky byly odpovědi respondentů velice zajímavé a díky rozdílnosti subkultur opět rozmanité. Někteří respondenti odpovídali jen v krátkých dvou až třech větách, jiní se rozmluvili a jejich odpovědi tak byly velice přínosné. Zde se dalo docela dobře zjistit, jak moc daný respondent o své subkultuře ví a jak hodně se jí věnuje. Nejkratším způsobem popsal svou subkulturu motorkář David, nejvíce se rozpovídal skinhead Vašek, dále graffiti writer Vladimír. Stručnou, ale přínosnou odpověď mi poskytl zástupce hip hopové subkultury Oner49.

„Na první pohled nemusí být znát rozdíl mezi člověkem, který vyznává tuto ideologii, ale hlavní rozdíl bude v rasové nesnášenlivosti. Zejména u romské menšiny nebo například vietnamců. Každý člen tohoto hnutí vyznání této subkultury bere trochu jinak. Zejména název „skinheads“ nemusí být vůbec spojován s rasovou nesnášenlivostí, jelikož pod toto označení spadá více skupin lidí a skinheads se dělí do X druhů, u kterých se názory značně liší.“ Jakub, 22 let, skinheads

„Kroska, 125ccm, měl jsem jí na blbnutí a volnej čas.“ David, 20 let, motorkář

„Pracujete s tvarem písma, samozřejmě se k tomu přivítává spousta nesmyslů a zdobení, ale základ je tvar písma, tak si člověk dává jména aby to sedělo k písmenům, která se dobře tvarují, nebo podle dalších kritérií. Pak můžete jít na legální plochu a nejlíp si k tomu ještě udělat uměleckou školu (smích). A obarvit si hlavu, nebo můžeme ničit plochy, kde je psát zapovězeno, takže pracujete na tom, jak to vypadá a navíc na tom, že nechcete aby vás někdo odchytil, viděl, prozradil a tak dále. A když se dostane na vrchol pyramidy, vloupáváte se do metra, do nádražáckejch dep... Ale k tomu jsem se nikdy ani nepřiblížil. To už je totál terorismus.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Hip hop je kultura skládající se z pěti základních elementů a těmi jsou Djing, Mcing, beatboxing, breakdancing a graffiti. To jsou základní pilíře, které se v podstatě navzájem prolínají.“ Oner49, 21 let, hip hop

Absolutně nejobsáhlejší odpověď k této otázce mi poskytl skinhead Vašek, který se netají tím, že je velmi aktivním skinheadem a hodnoty této subkultury jsou mu velice blízké, znaky skinheads jsou mu dobře známé.

„Daná subkultura se rozlišuje na několik hlavních proudů na politické a apolitické skins. Kdysi v začátcích tj. cca 60. léta ve východním Londýně v dělnických čtvrtích začínalo hnutí jako apolitické, avšak vždy se proti někomu vymezovalo a bylo svým způsobem rasisistické. Jedni z prvních skinheads se například spojili s imigranty z Jamajky a společně bojovali prot Pákistáncům, kteří v té době tvrdě nabourali domácí ekonomiku, která se už z přílivu těchto imigrantů nikdy nevzpamatovala. Následky toho můžeme v dnešním Londýně vidět dodnes kde 95% obchodů s běžným spotřebním zbožím ovládá právě tato menšina. Původní skins poslouchali reggae, ska a postupně přešli ke klasickému trojakordovému Oi-punku. Ze známějších kapel to byli The 4 skins, Cock Sparrer, Last resort nebo Condemned 84. Postupně se za cca jedno desetiletí rozčlenilo na několik dalších skupin jako levicoví Redskins nebo SHARP, apolitictí Oi skins a pravicoví tzv. WP skins (White power), kteří se sdružovali v organizacích jako

Blood and Honor, kterou založil zpěvák již kultovní kapely Skrewdriver, Ian Stuart Donaldson, Combat 18 nebo Hammer skins a tvoří z dnešních příslušníků skinheads asi 80%. K tradičnímu oblečení jak já říkám tzv. stará dobrá Anglie, patří neodmyslitelně obuv Dr. Martens, jeansy značky Levis, trika Fred Perry, kšandy, kárované košile, dlouhé bavlněné kabáty a později tzv. Harringtony a dále později letecké bundy převážně značky Alpha Industries.“ Vašek, 19 let, skinheads

3) Je pro tebe tato subkultura v životě důležitá? Co všechno pro tebe znamená?

Ve třetí otázce se celkově respondenti poměrně značně rozpovídali a přišlo mi, že většinu z nich v této fázi začal rozhovor svým způsobem bavit. Už to nebyla jen ztráta času nebo povinnost. Pochopili, že mě jejich příslušnost k dané subkultuře opravdu zajímá a i já jsem u této otázky začala být opravdu zainteresovaná. Myslím, že je to kvůli tomu že třetí otázka byla první, která se přímo týkala jejich názoru.

„V současné době pro mě důležitá není, důležitá pro mě byla v době dospívání, kdy jsem se snažila nějak se profilovat a patřit nějaké subkultuře a tím pádem i partě. Zkusila jsem jich dost, docela dobře si dodnes pamatuji, jak jsem byla špatná z toho, že nevím ke komu patřit a řešila jsem konflikt rock a punk versus disco a taneční hudba, líbilo se mi oboje (smích). Nakonec jsem se stejně k žádné skupině nastálo nepřiklonila a časem ten konflikt přestal být důležitý.“ Lucie, 21 let, punk

„Ano je pro mě důležitá, jak jsem už říkal. Je to parta lidí se společnými zájmy a navíc si plním svůj dětský sen a znamená to pro mě perfektní zábavu a v dnešním uspěchaném světě, alespoň na těch pár dní, útěk od každodenní rutiny.“ (těch pár dní – myšleno je

300 Zataček Gustava Havla, proslulý motocyklový hořický závod s dlouholetou tradicí)
Jan, 20 let, motorkář

Nejvíce mne překvapila odpověď respondenta Michaela, který bere graffiti jako životní úděl a hodlá se mu intenzivně věnovat a rozvíjet se.

„No to je prostě smysl mého života, kdyby nebylo graffiti a streetartu, to bych prostě umřel. Bych nemoh vyjádřit všechn ten rozkol ve mně pomocí tvorby a to je prostě potřeba. Asi bych v takový situaci byl hodně špatnej, možná bych se dal i na drogy. Navíc tím bojuju za svobodu sebevyjadřování a hlavně lidi to o mně vědí a myslej si o mně, že sem fakt dobrej a taky dost hustej (smích) Je to totiž strašně nebezpečný.“
Michael, 16 let, graffiti

„Je pro mě velice důležitá, na počátku to byla určitá forma vzdoru, vyčlenit se nějak z řady a získat určitou formu uznání. O tom byla asi volba mojí subkultury. Později jsem se již politicky vyprofiloval a dnes mám svoje místo a jsem respektovaný mezi pro-národními aktivisty jak v Čechách tak takřka po celé Evropě od břehů Atlantiku přes Šumavu až po Ural.“
Vašek, 19 let, skinhead

„Znamená pro mě pouze přemístění z bodu A do bodu B. To hezké na tom je že člověk často zmokne, údržba náročnější než u auta a člověk se v uvozovkách cítí volný jako pták. Ne, prostě pro někoho je moto a cestování na celý život, věnují mnoho hodin údržbě a podobně. Já jí mám pouze na ježdění když je venku hezky.“
David, 20 let, motorkář

„Pro mě je to určitý styl života, který miluju. Pro mě znamená určitý styl života, který bych nechtěl změnit.“
Samuel, 16 let, hip hop

„Jak už jsem řekl, jednoduchost. To je podle mě hlavní filosofie punku. Ať už jde o muziku, o texty, styl oblékání, styl přípravy jídla, způsob toho jak něco opraviš nebo prostě to, jak si něco naplánuješ. Lidi, který žijou hrozně rychle a nadávaj na to, že maj v životě málo času jsou podle mě zabedněnci co dělaj vše příliš složitě. Já radši najdu jednodušeji způsob jak se s těma nucenejma věcma nepárat, odbít je co nejrychleji a pak dělat to co opravdu chceš. V jednoduchosti je síla.“ Zdeněk, 18 let, punk

4) Ovlivnila tvoje příslušnost k dané subkultuře nějak tvůj styl oblékání / účes apod.?

Čím více se rozhovory vyvíjely, tím více jsem měla pocit, že respondenti si se mnou chtějí o své subkultuře povídat, sdělit mi o ní důležité informace a vyprávět mi jejich zkušenosti s danou subkulturou. Při každém z rozhovorů jsem měla tím lepší pocit, čím déle jsem respondentovi kladla potřebné otázky. U čtvrté otázky jsem se na odpovědi velmi těšila, protože mě vždycky zajímal styl, oblékání a to, co vede lidi k tomu, aby se oblékali tak a tak. Nejméně subkultura na oblékání a účesu omezila motorkáře Jana a Davida. Nejvíce svůj styl své subkultuře přizpůsobili skinhead Vašek, graffiti writer Michael a hip hoper Oner49. Další zásady ohledně módy u své subkultury zmiňuje také hip hoper Samuel.

„Myslím, že nějak moc neovlivnila.“ Jan, 20 let, motorkář

„Pouze jsem si vyndal čtrnáctimilimetrový tunely z uší, už mě omezovaly na svobodě a tlačily mě v helmě. Jinak jsem se nezměnil. Jinak že bych nosil kožené bundy, vesty, nebo měl dlouhé bujaré rockerské vlasy (smích) to ne, nosil jsem plešatou hlavu, což bylo velice pohodlné do helmy.“ David, 20 let, motorkář

„Někdy kolem čtrnácti, patnácti let jsem začal na gymplu skinheady potkávat a střetával jsem se s nimi stále častěji. Návštěva kadeřnictví se potom stala jen otázkou času. Prvního takzvaného bombra mi otec přivezl z Německa se stylovým pořadovým číslem 007 (smích). Dále jsem si pořídil Martensky- v tu dobu za moje asi půlroční úspory. Trička jsme si vyráběli doma svépomocí. Dále jsem měl jeansy Levis a samozřejmě neodmyslitelné světlé maskáče. Dnes když si na to po letech vzpomenu, tak co se týče oblečení, nevyrazil bych v tomhle ražení ani na bramborovou brigádu. Cca kolem roku 2009 jsme vyhlásili kampaň na kompletní výměnu šatníku a tak jsme bombry a maskáče zavřeli do skříní a do kurzu se dostala nová moderně vypadající a společensky přijatelnější značka oblečení tenkrát ještě z Německa, kterou byl Thor Steinar. Kvalitou značně převyšovala vše dostupné na trhu a zpočátku i cena byla vcelku přijatelná. Dnes už nosím vcelku normální sportovní oblečení, na které připevním nějaký malý odznak nebo nášivku, které kombinuji s našimi značkami ze zemí východní Evropy jako Swastone a Beloyar. Dále nosím trička koupená na koncertech a s naším takzvaným politickým poselstvím (smích). Ovlivnila mě i značně poslechem hudby, ale z klasických skins kapel jsem později cca v šestnácti letech přešel na RAC kapely a dnes poslouchám spousta hudebních stylů. Vše je ale již ovlivněno politickou sférou, ve které se pohybují. Z takzvaně známějších bych uvedl Krátký proces, Blitzkrieg, Stahlgewitter, Obled, Cirhoza, Nessuna Resa, Gesta Bellica, Archivum, Providjenje nebo Oidoxie.“ Vašek, 19 let, skinheads

„Určitě ovlivnila. Ze začátku jsem hodně kopíroval styl oblíkání podle mých oblíbených rapperů. Z toho jsem vyrost, ale dodnes nosím volný oblečení a snapback.“ Oner49, 21 let, hip hop

„Jasně, nosím jenom graffiti gear a hiphoperský značky jako hodně, i když se trochu cejtim i jako skejt'ák tak i když sem teda na tom skejtu nikdy nejezdil, ale mám doma koloběžku, na klíčkách mám proděravělej cap, aby jako to nebylo moc nápadný, ale holky aby viděly (smích). A jako hodně se věnuju módě, jak mě zajímaj ty barvy a tak tak hodně pečuju o svůj vzhled. Chtěl bych vypadat jako Logic nebo ASAP rocky a úplně

nejvíc jako Young Thug, on je možná gay ale je fakt dobrej (smích).“ Michael, 16 let, graffiti writer

„No, asi nějak výrazně ne. Odjakživa jsem nosil hlavně hadry, který mi přišly pohodlný a užmi bylo skoro jedno, co je na nich napsaný. Punk není o tom, aby každej měl křiváka, kostkovaný kalhoty, steelky a číro. To by se každej tak odlišoval až by vypadali všichni stejně. Mám pár oblíbených triček s názvama kapel, který rád nosim, ale vezmu si vždy tak nějak to, na co mám v uvozovkách zrovna chuť. Co se týče účesu tak ten neřeším vůbec. Jak vstanu, tak jdu. Číro jsem nikdy nechtěl, jen jednou jsem si nechal natužit bodliny na hlavě a dlouho jsem toholitoval. Nehodlám trpět kvůli vizáži.“
Zdeněk, 18 let, punk

5) Jak tato subkultura ovlivnila tvůj celkový životní styl?

Otázka na životní styl překvapivě obstála jako nejméně obsáhlá co se odpovědí týče. Většina respondentů odpovídala jen v několika krátkých větách. Myslím, že je to pro to, že nějaké informace, které by mi mohli poskytnout u této otázky, už zodpověděli v otázce předchozí.

„Nijak výrazně, jsem průměrný konzumní člověk a asi i proto jsem nikdy s žádnou subkulturou stoprocentně nesrostla. Nebo myslíš to, že mi nevadí se na festáku tři dny nemejt a posnídat pivo? (smích).“ Lucie, 21 let, punk

„To člověk nemůže posoudit, člověk má takový životní styl, jaký se u něj vyvine, nebo na jakýsi hraje, nebo něco mezi.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Jsem normální člověk, který každý den musí chodit do práce, jak říkám, závody jsou jen útek na pár dní před každodenní rutinou. Takže nezměníla.“ Jan, 20 let, motorkář

„Nijak, max že jsem jezdil ve volném čase zbytečně jen tak sem a tam. Neměl jsem moc času jezdit na motosrazy, protože jsem pracoval jako dispečer a musel jsem být stále na telefonu a u notebooku. A hlavně strážlivý (smích).“ David, 20 let, motorkář

„Jednoduše jsem této subkultuře zapřísáhnul a neplánuju se jí vůbec někdy vzdát.“ Samuel, 16 let, hip hop

„Jak už jsem to popsal s tou jednoduchostí. Je to prostě umění, jak se na něco jednoduše vybodnout. Řídím se tím denně.“ Zdeněk, 18 let, punk

„Myslím, že mě ovlivnila celkově jako osobnost. Určitě jsem díky rapu striktnější a sebejistější. Navíc jsem se díky rapu za svůj život seznámil s obřím množstvím lidí a vytvořil spoustu přátelství.“ Oner49, 21 let, hip hop

6) Existuje něco, v čem s danou subkulturou nesouhlasíš? Něco, co se úplně neztotožňuje s tvými názory?

U otázky číslo šest jsem byla odpověďmi překvapena asi nejvíce. Pouze jeden z respondentů mi na tuto otázku odpověděl rázně ne, a to skinhead Vašek. Ostatních devět respondentů na své subkultuře našlo něco, s čím se neztotožňují, s čím nesouhlasí. Jejich odpovědi mne velice zaujaly, protože jsem čekala, že se budou se všemi fakty ve své subkultuře ztotožňovat. Například zástupce hiphopové subkultury Samuel se rozmluvil o graffiti, punkerovi Zdeňkovi se trochu přičí přístup punkerů-vegetariánů.

„Pro mě je to určitě graffiti, se kterým se setkáváme snad všude. Nejvíc mě mrzí, že lidé dělají graffiti (tagy) na veřejných budovách a ničí majetek. Spíše jde o to, že to jsou jen čmáranice. Pak samozřejmě je něco jiného, když se do toho pustí profíka udělá něco šíleného a lidé se od toho nemůžou odtrhnout. Pro mě je graffiti umění, když je propracované na určité úrovni.“ Samuel, 16 let, hip hop

„Jediný, co bych asi vytknul, je otázka ohledně vege-lidí. Není prostě punkáč jako punkáč. Lidi co se rozhodli bojkotovat masovej maso-průmysl respektuju, sám maso jím, nijak mě to nepohoršuje a nikomu to hlavně necpu. Štve mě, když se vegetarián vulgárně hádá s agropunkáčem o jídle. Jeden nesnáší druhýho a vzájemně se tím provokujou. Místo toho, aby spolu pařili, hádaj se o tom, jak moc fašistický jsou klobásy.“ Zdeněk, 18 let, punk

„Takový ty překrásný věci, kolem kterých de stará bába a ještě se jí to líbí. Tak to mě štve dost. Jako ty lidi obdivuju za jejich schopnosti, ale nelíbí se mi, jak se to populaci pitomečků líbí, tak by to bejt nemělo. Ale ať si každéj dělá, co chce. Vůbec mi nevadí, když někdo ničí lidem soukromej majetek nebo památky, to je každýho věc a musí se s tím srovnat sám.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Vadí mi současná tvář rapu, která je prezentovaná v masových médiích a celkově nemá s rapem, který jsem začínal poslouchat, nic společnýho. Na můj vkus styl moc vyměkl a zkomerčněl.“ Oner49, 21 let, hip hop

„Nesouhlasím pouze s názory některých lidí, kteří patří do této subkultury. Zejména s genocidou židů a politických trestanců. Romů ano. Ale ta není primárním zájmem skinheads, aleneonacistů a ultrapravičáků, což je hlavní problém společnosti, která si

spojuje skinheads s neonacisty dohromady, i když se některé jejich zájmy a vyznání zásadně liší.“ Jakub, 22 let, skinheads

Příjemným překvapením pro mě byly odpovědi mých respondentů – motorkářů, kteří neuznávají neoficiální závodění na veřejných silnicích a nepřiměřeně rychlou jízdu v běžném provozu.

„Především závodění v běžném provozu, kde bezohlední, přemotivovaní motorkáři svojí nepřiměřenou jízdou ohrožují všechny ostatní.“ Jan, 20 let, motorkář

„Nesouhlasím s takovými téma machýrkama, co jezdí rychle, nebezpečně a ohrožují na pozemních komunikacích sebe i ostatní. Nesouhlasím taky s paušalizováním, že motorkáři jsou sebevrazi a tak dále.“ David, 20 let, motorkář

1.1.17 **Hodnoty**

7) Jaké hodnoty považuješ v životě za důležité?

U otázky týkající se uznávání hodnot jsem očekávala hlavně odpovědi rodina, zdraví a láska. Moje předchozí hypotézy se napůl potvrdila. Pět respondentů z deseti uvedlo mezi hodnotami, které uznává rodinu. Následovalo zdraví, objevila se také čest a spokojenost. Odpovědi u sedmé otázky byly velmi stručné.

„Jediná hodnota, která mi přijde důležitá, je mít dobrý pocit z toho, co děláš. Nedělat příliš věcí z donucení. Dělat prostě to, co tě baví, dělat to jednoduše a na to co tě štve se vybodnout.“ Zdeněk, 18 let, punk

„Rodina, svoboda, pravda, zdraví, přátelé a zábava.“ Lucie, 21 let, punk

„Jídlo a sex (smích).“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Především být zdravý, spokojený a užívat si každý den.“ Jan, 20 let, motorkář

„V životě je nejdůležitější zdraví, tím pádem se od toho odvíjí i životní styl na moto, někdo koupí choppera a jezdí osmdesát a kochá se. Někdo koupí závodní motorku a jezdí na doraz. Já jsem něco mezi. Vzhledem k faktu, že již nejsem single, se i můj styl jízdy uklidnil a zmírnil na předpisovou rychlost.“ David, 20 let, motorkář

„Jednoduše zdraví pro celou rodinu a své přátele.“ Samuel, 16 let, hip hop

„Rap, svoboda, přátelství, rodina, zásadovost.“ Oner49, 21 let, hip hop

„Rodina, práce, národ, vlast, čest.“ Vašek, 19 let, skinheads

„Rodina, zdraví, finance.“ Jakub, 22 let, skinhead

8) Ovlivnila tato subkultura nějak tvoje hodnoty? Myslíš, že nebýt této subkultury, byly by tvé hodnoty seřazeny jinak?

Otázka na žebříček hodnot a jeho změnu v případě, že by daný respondent nespadal pod danou subkulturu opět nabídl velmi rozmanité odpovědi. Třetí respondentů odpověděla, že žebříček hodnot nijak neovlivnila jejich příslušnost k dané subkultuře.

„Tato subkultura nemá na mé hodnoty výraznější vliv. Svobodu bych uznávala tak i tak.“ Lucie, 21 let, punk

„Neovlivnila, hodnoty zůstávají stejné.“ David, 20 let, motorkář

„Myslím, že ovlivnila akorát to zdraví. Nikdo se nechce zmrzačit.“ Jan 20 let, motorkář

Další třetina odpověděla, že jejich žebříček příslušnost k dané subkultuře určitě výrazně ovlivnila a třetina odpovídá, že to není zcela jasné, nebo že na tuto otázku nelze jednoznačně odpovědět.

„Asi mi jako hodně záleží na svobodě a mám rád, když je všechno kolem mě hodně barevný. A mám jako hodně rád lidi, protože jsem takovej trochu hipík.“ Michael, 16 let, graffiti

„Těžko říct. U mě je to daný tím, že jsem už od mala vyrůstal mezi máničkama, takže jsem tak nějak názorově odkojenej furt na tom stejným. Ale tím, jak člověk dospívá, tak se to trošku mění. Tím, jak seš donucenej začít pracovat, se dost věcí změní. Najednou zjistíš, že nutně potřebuje tohle a tamto. Přitom ti k životu stačí jen pár věcí. Snažím se tomu odolávat, nebejt ten konzument co si pořídí každou blbost co vidí, ale je to těžký.“
Zdeněk, 18 let, punk

„To nemůžu vědět a nemyslím si to, ale měl jsem díky tomu první soud a tak, to člověka asi trochu utuží, nepřipadá mu pak stresující trojka z češtiny (smích). Taky člověk zjistí, že základ je mlčet, nechlubit se a tak dále.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„To je těžké posoudit. Rap poslouchám od dvanácti let a vím o něm hodně. Určitě jde o to s kým se stýkáme a lidé dokážou druhého člověka hodně ovlivnit. Když bych se dříve pohyboval v jiné skupině lidí, určitě by se také můj dosavadní život změnil a rapovou subkulturu bych nejspíše ani nepoznal.“ Samuel, 16 let, hip hop

„Určitě ano. Spousta lidí řeší pouze módu, oblíkání a hudbu skinheads. Je totaké určitá společenská prestiž a rebelství. Vzдор vůči autoritám, postavit se výzvám a kráčet s hlavou vzpřímenou vstříc životem. Hrdost a také být určitý, způsobem tvořivý a dále se rozvíjet. Toto zřejmě dala mému životu tato subkultura.“ Vašek, 19 let, skinhead

9) Když vezmeš v potaz svůj žebříček hodnot, dá se říci, že se jimi v životě opravdu řídíš?

U otázky, která se týkala toho, zda se respondenti skutečně v životě řídí hodnotami, které uvedli v předchozí odpovědi. Všichni respondenti odpovídají shodně že se svými hodnotami v životě opravdu řídí, jen zástupce subkultury graffiti Vladimír si není jistý, považuje sám sebe za extrémního prokrastinátora.

„Ano, jen o to zdraví nedbám tak, jak by bylo vhodné.“ Lucie, 21 let, punk

„Těžko říct, jsem chornický prokrastinátor a flákač, takže těžko říct, jestli sem schopnej se něčím řídit.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Ano, řídím. Pokud bych se neřídil, nemusel bych mít žádný žebříček hodnot.“ Jan20 let, motorkář

„Určitě je to určitý styl života, který každý člověk nějak využívá. Ale nedá se říct, že se tím opravdu řídím.“ Samuel, 16 let, hip hop

„Ano, snažím se, ale někdy je to opravdu těžké a člověk musí často sáhnout ke kompromisu.“ Vašek, 19 let, skinhead

10) Odmítáš nějaké hodnoty, které ostatní příslušníci této subkultury uznávají či naopak?

Dva respondenti mi na tuto otázku odpověděli ve smyslu, že neví, protože neznají hodnoty, které uznávají ostatní příslušníci jejich subkultury, jelikož se o tom mezi sebou nebaví. Ostatní odpovídají shodně, že některé z hodnot ostatních se jim nelíbí, odmítají je. Například punkáč Zdeněk zmiňuje opět již zmiňované vegetariánství, motorkář David nemá rád jízdu ve skupině motorkářů, kterou většina motorkářů uznává.

„Jak už jsem se zmínil o tom vegetariánství. To neodmítám, ale odmítám to, když někdo někoho hejtuje za to, jak je. To, že má každej na daný téma svůj názor je správný, nepsrávný je, když ho neúprosně cpe někomu druhýmu. Někdy se nepohodnu i s klukama z kapely ať už jde o cokoliv, teď jsou třeba dost populární uprchlíci a islám, tady to občas zaskřípe.“ Zdeněk, 18 let, punk

„Nevim, lidi v týhle kultuře můžou být dost izolovaní, to záleží na konkrétní situaci, tady to tak bylo a normální lidé mezi sebou také neprobírají svoje hodnoty (smích). Takže těžko říct, ale tahle věc je prostě psaním věcí na zeď, kde se to nemůže, nebo i teda může, ale to je gay. To je celé, není to budování hodnot a pohledu na svět. Na to člověk nepotřebuje subkulturu, na to stačí žít.“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Na tuto otázku nemohu odpovědět, protože neznám hodnoty ostatních.“ Jan, 20 let, motorkář

„V podstatě nerad jezdím ve skupinách motorkářů, ti se často hecují a často nedodrží rozestupy a bezpečné vzdálenosti. Jezdím raději sám a svým tempem. Za další, nerad jsem vázán moto srazy. Jdu na moto, když já mám chuť a né když někdo řekne, že se pojede tam a tam v tolik a tolik.“ David, 20 let, motorkář

„Vadí mi striktní škatulkování, kdy většina příslušníků slepě zavrhuje jakékoliv ostatní subkultury jen proto, že se hlásí k té své.“ Oner49, 21 let, hip hop

„Z původních ideálů skins nám zůstala hrdost na dělnickou práci a vůbec na to, že je člověk zaměstnaný a nějakým způsobem se podílí na chodu společnosti, odpor k drogám a částečně i vlastenectví. Převážná většina skinheadů nebo alespoň lidí, kteří přijali outfit subkultury skinheads v dnešních časech uznávají myšlenku nacionálního socialismu. I já se dnes profiluji jako nacionální socialista. Přečetl jsem spoustu knih a za svůj život potkal několik lidí, kteří zažili nebo se snaží žít podle hodnot tohoto světónázoru a po vzájemné konverzaci jsem dospěl k přesvědčení, že představený systém hodnot mi vyhovuje. Současná situace ne geopolitické mapě světa nám vcelku přeje a tak ten přízrak, který je nad každým z nás musíme žít svým odhodláním pro společnou věc, aby se vrátil do těla až nastanou lepší dny.“ Vašek, 19 let, skinhead

„Odmítám hodnoty, které upřednostňují hnutí před rodinou.“ Jakub, 22 let, skinhead

1.1.18 **Názor okolí**

11) Jak tvou příslušnost k dané subkultuře chápe rodina a kamarádi? Akceptují tvoje přesvědčení? Jsou i tvoji kamarádi příslušníci dané subkultury?

Ačkoliv se většina respondentů u předchozích pár otázek trošku nudila a připadalo mi, že jejich zájem opadá, u poslední otázky se překvapivě hodně rozmluvili a se zájmem mluvili o tom, jak to chodí mezi jejich přáteli a jak se na jejich subkulturu tváří jejich rodina. Tento fakt mne velmi potěšil a z odpovědí jsem si odnesla zajímavé poznatky.

„Mám přátele v různých subkulturách a vzhledem k mému věku a věku mých přátel se vzájemně respektujeme.“ Lucie, 21 let, punk

„Tak rodiče to nenávidí samozřejmě, stojí to peníze a soudy sou taky nepříjemný, když je zpovídá paní ctihodná soudkyně, která sama děti nemá a realitu zná skrz ty jejich blbý poučky a rozhodnutí, který sem jim neodkejšal, tak ať si to strčej viš kam. Jelikož jsem byl jako malej diskhead tak to o mně ví i lidi, kterejm po tom nic není a jejich reakce jsou rozdílný. Většinou je to úplně jedno, nezajímá je to, část práská po tom, co byla poničena jejich fasáda nebo fasáda někoho jim blízkýho. Naštěstí se tyhle blbecci všichni ufetujou a umřou špínou a hladem (smích). Mám pár známých, který v některý části svýho života věc dělali a znám taky pár pitomečků, který dělaj věci ostudu a chtěj bejt moc moc zajímavý a dělaj věc za bílýho dne vyfrčený před svou holkou, která se válí na dece a spousta dalších tragických homonul. Teplouš by řekl, že jsou to toys, ale používání těhlech pojmů v roce 2016 mi připadá supergay. Ale to je moje osobní věc. Kromě tlupy nul to používaj i lidi co vědí, ale přece jen je to starší generace takže budiž, ale já bych se propad hambou používat tyhle homo výrazy z homofilmů a

starých časů. Třeba si to někdo kdo tomu rozumí víc než já nemyslí, ale s tím může jít taky někam (smích).“ Vladimír, 17 let, graffiti

„Rodiče byli proti, že prý se zabiju. Otec se mi tehdy zabil v autě. Já rodičům ukázal, že nemají malovat čerta na zeď a mám najeto již desítky tisíc kilometrů na moto a nikdy jsem žádný vážný karambol nebo nehodu neměl. Kamarádi často jezdili se mnou na vlnstních motorkách, ale jak jsem již řekl, jezdili na krev, rychle, hecovali se a to na mě není. Mám rád svoje zdraví a nerad platím pokuty. Člověk nikdy neví, ve které zatáčce půjde chodec, bude ležet štěrk, kamení nebo nedej bože autonehoda, spadlý strom a podobně. Nebezpečné je také projíždění podél zaparkovaných aut, kdykoliv může někdo otevřít dveře a člověk se může ošklivě zranit.“ David, 20 let, motorkář

„Pro rodinu to byl počátku vcelku šok, ale postupem času nademnou takzvaně zlomili hůl. A akceptují můj názor takový, jaký je. Výhrady mají pouze, pokud konám v rozporu s platnými zákony našeho systému. Ale tak to již bývá. Nacionalista nepodléhá zákonům daného systému ale koná v souladu se lepší budoucností pro svou zemi a to si častokrát nese i nějaký ten osobní postih. Za svoje dosavadní působení v pronárodním hnutí jsem byl už dvakrát podmíněčně odsouzen. Častokrát si člověk klade otázku zda to má stále smysl, jestli by nebylo dobré třeba začít znova, jelikož tento životní styl je i vcelku nákladný, jak časově tak finančně. Cestovní výdaje na demonstrace, akce, srazy a koncerty se ročně pohybují v mém případě něco okolo stopadesáti tisíc korun. Ale člověk si vždy vzpomene na ty skvělé chvíle zažité s kamarády na život na život a na smrt, kteří za ty roky přišli a vědomí toho, že bych za sebou nechal ty roky života a veškeré sociální vazbyco jsem navázal by bylo jak se ze dne na den sbalit a odejít od rodiny, mě vždy přesvědčilo o tom, že jiná cesta není. Vše by se mohlo na určitý čas změnit jen založením vlastní rodiny, ale jak vidím ve svém okolí tak starší skins z devadesátých let potom co vychovali svoje děti, tak začali opět ve velké míře navštěvovat akce. Člověku to po čase začne prostě chybět. No a kamarádi pocházejí z převážné většiny z prostředí okolo dané subkultury nebo pronárodního hnutí.“ Vašek, 19 let, skinheads

„Rodina mne samozřejmě podporuje vtom, co dělám, ale byla by radši, kdybych tento sport raději neprovozoval. Kamarádi mě berou takového, jaký jsem včetně mých aktivit. Někdo jezdí závody silničních motocyklů, někdo motocross a jiný zase jezdí na kole nebo skateboardu.“ Jan, 20 let, motorkář

„Moje rodina mě v tom podporuje, nejsou na mě zrovna pyšní, když jim občas něco vytknu. Ale celkově si rozumíme. Co se týče lidí okolo mě, nerozlišuju je podle toho, jakou kdo poslouchá muziku nebo na jaký akce jezdí, vždy se najde nějaký společný téma, na kterým se můžeme plavit. Prakticky mi je jedno s kým se bavím, pokud to není úplně debil. Nerozlišuju lidi podle toho, kama zapadají nebo jak vypadají, ale spíš podle toho, jakej mají rozum. Většina mejch kámošů má v srdci trošku punku ať už dělaj cokoliv, vždycky měli a vždycky ho tam budou mít. Jakmile to máš jednou v sobě, máš to v sobě nadosmrti. Hlavní je nezapomenout na to, odkud člověk pochází a držet se toho, co ho provází. Punk podle mě nikdy neumře, není to je styl, nebo škatulka na lidi, je to živel.“ Zdeněk, 18 let, punk

Informace o jednotlivých respondentech:

- Graffiti
- Vladimír, začínající writer, muž, 17 let
 - Michael, začínající writer, 16 let
- Punk
- Zdeněk, kytarista z punkrockové kapely, muž, 18 let
 - Lucie, fanyнка, zástupkyně punkové subkultury, žena, 21 let
- Hip hop
- Oner49, člen hiphopového labelu, muž, 21 let
 - Samuel, fanoušek, muž, 16 let
- Skinheads
- Vašek, aktivní propagátor subkultury skinheads, muž, 19 let
 - Jakub, skinhead, 22 let
- Motorkáři
- Jan, závodník 300 Zataček Gustava Havla, muž, 20 let
 - David, motorkář, 20 let

Závěr

Cílem bakalářské práce s názvem „Subkultury v životech mládeže v malém městě“ bylo evidovat existenci subkultur mezi mládeží ve městě Hořice a zjistit, jaké hodnoty zastávají zástupci jednotlivých subkultur. Pozornost byla věnována především subkulturám vyskytujícím se mezi žáky místních škol, ať už šlo o žáky místní, nebo dojíždějící ze sousedících vesnic.

Jako první výzkumná metoda byla zvolena metoda přímého pozorování, kdy byla zjišťována přítomnost subkultur mezi mládeží v Hořicích, což bylo poté podpořeno výsledkem z dotazníkového šetření, kdy se potvrdilo, že v Hořicích jsou mezi mládeží nejvíce zastoupeny subkultury skinheads, punk, hip hop, graffiti a motorkáři. Celkem bylo vyplněno 50 dotazníků. Moje hypotézy se potvrdily ve většině položených otázek kromě poslední otázky, kdy jsem předpokládala, že většina respondentů bude příslušnost k nějaké subkultuře pokládat za velmi důležitý životní faktor. Tato hypotézy mohla být ovlivněna mým osobním názorem.

S výsledky dotazníkového šetření jsem byla velmi spokojena, většina respondentů odpovídala otevřeně a upřímně. Z výsledků dotazníkového šetření jsem později vycházela při výběru respondentů pro rozhovory.

Jako další výzkumná metoda byly zvoleny rozhovory se zástupci jednotlivých subkultur a to v příslušném věkovém rozmezí. S respondenty jsem se scházela jednotlivě a vždy jsem jim dala včas vědět o jaký rozhovor půjde a nechala jsem je se připravit na otázky. Všechny rozhovory proběhly dle mých představ a od všech respondentů jsem se dozvěděla informace, které jsem potřebovala pro svou práci. Práce s respondenty byla zajímavá a přínosná. Rozhovory jsem poté přepisovala pomocí doslovné transkripce a následně kódovala. Z rozhovorů vyplynulo, že nejčastěji uznávanými hodnotami napříč subkulturami mezi mládeží jsou jednoznačně rodina a zdraví, což mne velice příjemně překvapilo.

Celkově se ukázalo, že většina respondentů má ponětí o tom, co znamená pojem subkultura a otevřeně se k některé (některým) z nich hlásí, dále bylo vyzkoumáno, že mezi mládeží se vyskytuje mnoho subkultur a většina mladých lidí k nějaké subkultuře patří, hlásí se k ní. Jako trochu ostýchavější se mi jeví zástupci subkultur skinheads a graffiti, což je pochopitelné. Nakonec jsem ale i v jejich řadách našla skvěle

spolupracující respondenty a dozvěděla se tak mnoho zajímavého, a to zejména informace potřebné k bakalářské práci.

Při šetření k bakalářské práci se nenaskytly žádné větší problémy. Jako největší problém se ukázalo shánění respondentů pro rozhovory. Oslovila jsem mnoho lidí, než jsem konečně narazila na někoho, kdo by si na rozhovor udělal čas. S výsledky jsem ale byla nakonec maximálně spokojená.

Myslím, že tato bakalářská práce může mít přínos pro budoucí tvůrce bakalářských prací a může být použita pro další zkoumání. Výpovědi respondentů přinášejí zajímavé poznatky z oblasti subkultur mezi mladými lidmi. Toto téma nebylo doposud nijak významně a široce zkoumáno.

Seznam použité literatury

- Brokl, L. 2014. *Kapitoly z teorií a dějin sociologie*. Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové
- Brož, V., K. Veselý. 2011. *Kmeny*. Praha: Bigg Boss, Yinachi.
- Brož, V. a kolektiv. 2013. *Kmeny 0*. Praha: Bigg Boss, Yinachi.
- Bunčák, J., L. Kudová. 2014. *Kapitoly z obecné sociologie*. Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové
- Duffková, Jana 2006. *Životní způsob – styl a jeho variantnost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.
- Fazík, A. 1977. *Mládež ve společnosti*. Praha: Svoboda.
- Hendl, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Kabátek, Aleš. 1989. *Mládež – generace – kultura*. Sociologický časopis
- Kolářová, M. (ed). 2011. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Kotrbaček, J., L. Kočí. 2012. *300 Zataček Hořice*. Hořice: AMK.
- Kubátová, H. 2010. *Sociologie životního způsobu*. Grada Publishing, a.s.
- Pospíšilová, J. (ed). 2003. *Rajče na útěku. Kapitoly o kultuře a folkloru dnešních dětí a mládeže s ukázkami*. Brno: Doplněk.
- Sak, P. 2000. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč.
- Smolík, J. 2010. *Subkultury mládeže. Uvedení do problematiky*. Havlíčkův Brod: Grada publishing, a.s.
- Švaříček, R., K. Šedivá 2010. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.

Elektronické zdroje

Použité internetové zdroje:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Subkultura>

<http://www.culturalreggaevibez.cz/>

<http://www.csfd.cz/film/236067-ceska-rapublika/prehled/>

<http://mam.ihned.cz/c1-61664560-radio-spin-zacinalo-jako-radio-pro-slovenskou-mensinu-v-praze>

<http://cs.wikipedia.org/wiki>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Mládež>

https://cs.wikipedia.org/wiki/300_zatáček_Gustava_Havla

<http://afroeuropa.blogspot.cz/2011/01/black-european-meets-skinheads.html>

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Znak města Hořice.

Obrázek č. 2: Organizační schéma Městského úřadu Hořic.

Seznam fotografií:

Fotografie č. 1: Hořická punková kapela Zamčená hlava.

Fotografie č.2: Vystoupení hiphopového uskupení Prago Union v hořickém klubu Underground Music Club

Fotografie č. 3: Skinheads a jejich styl oblékání.

Fotografie č. 4: Závod 300 Zataček Gustava Havla v Hořicích.

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Počet obyvatel jednotlivých věkových skupin v Hořicích

Tabulka č. 2: Školství v Hořicích

Seznam grafů:

Graf č.1 – Věk respondentů jednotlivých subkultur.

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č.1: Tetování

Příloha č.2: Scénář rozhovoru

Příloha č.3: Rozhovor

Příloha č.4: Kódovaný rozhovor

Příloha č.5: Tabulka s kódy

Tetování

Tetování je asi nejrozšířenější ze všech subkultur ve světě. Je to něco, co spojuje téměř všechny ostatní subkultury dohromady společným znakem – tetováním. Tetování chodí rapeři, punkáči, skinheads, motorkáři, hippies... Zkrátka je to dle mého taková subkultura napříč subkulturami.

Nejoriginálnějším motivem je čistá kůže bez inkoustu, žertují tatěři o současných kérékách a snaze být originální a *jiný*. Tetování dnes patří – spolu s piercingem – mezinejčastější formy zdobení těla a vzhledem k jeho popularitě napříč kulturou a společnostmi se už sotva dá mluvit o *jinakosti*, která obvykle provází životní styl běžných městských subkultur. A to i přesto, jaké reakce rozdílná estetická měřítko občas vzbuzují. *Kmeny*, Vladimír Brož, Karel Veselý

Samotný akt tetování je tisíce let starý a jeho přírodní (amatérský) praktikování je spojeno s mnoha kmeny celého světa (a náboženskými, symbolickými i dekoračními účely). Tradice moderního tetování západního světa, jak jej známe dnes, odkazuje do Polynésie 18. století. V Evropě novinku rozšířili námořníci, kteří neodolali „suvenýru“ ze svých plaveb. V průběhu staletí se na obrázky na kůži nabalilo množství negativních asociací, daných historickým kontextem. Nejčastěji se jedná o spojitost s vězením nebo armádou; vyprávět by mohly kurtizány z vyhlášených nevěstinců; dlouhou historii zdobení má japonská jakuza nebo ruská mafie; nacisté si tetováním značkovali vězně v koncentračních táborech. Generační propast ve vnímání tetování je a ještě chvíli zůstane velká; paradoxně, některé aktuální trendy se z minulosti opět vracejí. „Black Heart Procession na noze? Znalec ocení, ale obávám se, že běžné populaci to spíš bude připomínat malůvky z kriminálu.“ *Kmeny*, Vladimír Brož, Karel Veselý

Scénář rozhovoru

TVOJE SUBKULTURA

- 1) Jak ses poprvé setkal se subkulturou (daná subkultura)? Kolik ti bylo let a kde to bylo?
- 2) Popiš svými slovy danou subkulturu a uveď nějaké její hlavní znaky.
- 3) Je pro tebe tato subkultura v životě důležitá? Co všechno pro tebe znamená?
- 4) Ovlivnila tvoje příslušnost k dané subkultuře nějak tvůj styl oblékání / účes apod.?
- 5) Jak tato subkultura ovlivnila tvůj celkový životní styl?
- 6) Existuje něco, v čem s danou subkulturou nesouhlasíš? Něco, co se úplně neztotožňuje s tvými názory?

HODNOTY

- 7) Jaké hodnoty považuješ v životě za důležité?
- 8) Ovlivnila tato subkultura nějak tvoje hodnoty? Myslíš, že nebýt této subkultury, byly by tvé hodnoty seřazeny jinak?
- 9) Když vezmeš v potaz tvůj žebříček hodnot, dá se říct, že se jím v životě opravdu řídíš?
- 10) Odmítáš nějaké hodnoty, které ostatní příslušníci této subkultury uznávají či naopak?

NÁZOR OKOLÍ

- 11) Jak tvou příslušnost k dané subkultuře chápe rodina a kamarádi? Akceptují tvoje přesvědčení? Jsou i tvoji kamarádi příslušníci dané subkultury?

Rozhovor – Zdeněk – Punk

Jak ses poprvé setkal se subkulturou punk? Kolik ti bylo let a kde to bylo?

Jak jsem se k punku dostal pořádně ani nevím, mý rodiče (starý bigbítáči) mě ve čtrnácti letech brali na rockový koncerty (převážně Komunální odpad, Harlej, Alkehol...). To byla jejich parketa. Už tehdy sem měl hrozně rád tvrdou instrumentální hudnu (rajcoval mě hlavně zkreslenej zvuk kytary). Asi tak od 16 jsem začal akce sám vyhledávat a tehdy jsem se vydal na svůj první velkej „festák“ do Nový Paky na Punkovej večírek. Všude to byl samej punkáč s pivem (už když jsem přijel na packej vlakáč) jako kdyby ovládli celý město. Kostkovaný vzory, číra, těžký boty, rychlá muzika, jednoduchý hesla a hlavně pohodový lidi. Tady mě to vážně chytlo „za koule“.

Popiš svými slovy danou subkulturu a uveď nějaké její hlavní znaky.

Přijde mi trošku cliche popisovat jak vypadá „učebnicovej punkáč“. Poznáš ho hned. Prakticky celej punk je dost charakteristickej, hlavně svým zevnějškem. Je to způsob jak se odlišit od masový společnosti, fungovat si po svém na jejím okraji a dávat to především všem najevo. Když porovnáš punk například s technem, nebo hipíkama, nevidím příliš velkej rozdíl. Co se týče lidí, maj k sobě názorově hodně blízko. Hlavním známkou punku je podle mě jednoduchost.

Je pro tebe tato subkultura v životě důležitá? Co všechno pro tebe znamená?

Jak už sem zmínil jednoduchost. To je podle mě hlavní filosofie punku. Ať už jde o muziku, o texty, styl oblékání, styl přípravy jídla, způsob toho jak něco opravíš nebo prostě to, jak si něco naplánuješ. Lidi který žijou hrozně rychle a nadávaj na to, že maj v životě málo času jsou podle mě zbedněnci co dělaj vše příliš složitě. Já radši najdu jednoduchej způsob jak se s těma nucenejma věcmama nepárat, odbít je co nejrychleji a pak dělat to co opravdu chceš. V jednoduchosti je síla.

Ovlivnila tvoje příslušnost k dané subkultuře nějak tvůj styl oblékání / účes apod.?

No asi nijak výrazně ne. Odjakživa jsem nosil hlavně hadry, který mi přišly pohodlný a už mi bylo skoro jedno co je na nich napsaný. Punk není o tom aby každej měl křiváka, kostkovaný kalhoty, steelky a číro. To by se každej tak odlišoval až by vypadali všichni stejně. Mam pár oblíbenejch triček s názvama kapel, který rád nosim, ale vezmu si vždy taknějak to „na co mam zrovna chut“. Co se týče účesu tak ten neřeším už vůbec, jak vstanu tak jdu. Číro jsem nikdy nechěl, jen jednou jsem si nechal natužit bodliny na hlavě a dlouho jsem toho litoval, nechodlám trpět kvůli vizáži.

Jak tato subkultura ovlivnila tvůj celkový životní styl?

Jak už jsem popsal to s tou jednoduchostí. Je to prostě umění, jak se na něco jednoduše vybodnout. Řídím se tím denně.

Existuje něco, v čem s danou subkulturou nesouhlasíš? Něco, co se úplně neztotožňuje s tvými názory?

Jediný co bych asi vytknul je otázka ohledně vege-lidí. Není prostě punkáč jako punkáč. Lidi co se rozhodli bojkotovat masovej maso-průmysl respektuju, sám maso jím, nijak mě to nepohoršuje a nikomu to hlavně necpu. Sere mě, když se vegetarián vulgárně hádá s agropunkáčem o jídle. Jeden nesnáší druhýho a vzájemně se tím provokujou. Místo toho aby spolu pařili, hádaj se o tom, jak moc fašistický jsou klobásy.

Jaké hodnoty považuješ v životě za důležité?

Jediná hodnota, která mi přijde důležitá, je mít dobrý pocit z toho co děláš. Nedělat příliš věcí z donucení. Dělat prostě to co tě baví, dělat to jednoduše a na to co tě štve se vysrat.

Ovlivnila tato subkultura nějak tvoje hodnoty? Myslíš, že nebýt této subkultury, byly by tvé hodnoty seřazeny jinak?

Těžko říct. U mě je to daný tím, že jsem už od mala vyrůstal mezi máničkama, takže jsem taknějak názorově odkojenej furt na tom stejným. Ale tím jak člověk dospívá tak se to trošku mění. Tím jak jseš donucenej začít pracovat se dost věcí změní. Najednou zjistíš, že nutně potřebujej tohle a tamto. Přitom ti k životu stačí jen pár věcí. Snažím se tomu tomu odolávat, nebejt ten konzument co si pořídí každou píčovinu co uvidí, ale je to těžký.

Když vezmeš v potaz tvůj žebříček hodnot, dá se říct, že se jím v životě opravdu řídíš?

Ano, řídím.

Odmítáš nějaké hodnoty, které ostatní příslušníci této subkultury uznávají či naopak?

Jak už jsem zmínil to o tom vegetariánství. To neodmítám, ale odmítám to, když někdo něhoho hejtuje, za to jakej je. To že má každej na daný téma svůj názor je správný, nesprávný je když ho neúprosně cpe někomu druhýmu. Někdy se nepohodnu i s klukama z kapely ať už jde o cokoliv, teď jsou třeba dost populární uprchlíci a islám, tady to občas zaskřípe.

Jak tvou příslušnost k dané subkultuře chápe rodina a kamarádi? Akceptují tvoje přesvědčení? Jsou i tvoji kamarádi příslušníci dané subkultury?

Moje rodina mě v tom podporuje, nejsou na mě zrovna pyšní, když jim občas něco vytknu. Ale celkově si rozumíme. Co se týče lidí okolo mě nerozlišuju je podle toho jakou kdo poslouchá muziku nebo na jaký akce jezdí, vždy se najde nějaký společný téma, na kterým se můžem plavit. Prakticky mi je jedno s kým se bavím, pokud to není uplnej debil. Nerozlišuju lidi podle toho kam zapadají nebo jak vypadají, ale podle spíš

podle toho jakej mají rozum. Většina mejh kámošů má v srdci trošku punku (ať už dělaj cokoliv) vždycky měli a vždycky ho tam budou mít. Jakmile to máš jednou v sobě, máš to v sobě nadosmrti. Hlavní je nezapomenout na to odkud člověk pochází a držet se toho, co ho provází. Punk podle mě nikdy neumře, není to jen styl, nebo škatulka na lidi, je to živel.

Rozhovor – Oner49 – hip hop – kódovaný rozhovor

1) Jak ses poprvé setkal se subkulturou hip hop? Kolik ti bylo let a kde to bylo?

Hip hopu se věnuju zhruba **od roku 2000**. Přesněji řečeno se **věnuji** jednomu z jeho **elementů a tím je Rap**. Kolem let 2005-2010 jsem se celkem snažil i o graffiti u čehož jsem bohužel dlouho nevydržel. Moje úplně první setkání s Hip Hopem bylo zhruba kolem roku 2000 kdy jsem **dostal od otce discmana** a k němu cd Method Man – Tical 2000 The Judgement day. V té době to na mě byla až moc tvrdá deska kterou jsem docenil až za pár let později. V té samé době moje starší **teta začala pracovat v klubu** kde hrály Djs každý pátek a sobotu rap. Jelikož tam pracovala tak jsem se s **Djs** seznámil a **vypůjčil** si od nich pro mě dodnes nejzásadnější **CDs**. Wu-tang-Enter the 36 Chambers , Onyx- ShutEmDown, GangStarr-Moment of Truth, House of Pain-House of Pain. Tímto okamžikem jsem naprosto propadl dané kultuře a začal se o ní víc zajímat ve všech směrech.

2) Popiš svými slovy danou subkulturu a uveď nějaké její hlavní znaky.

Hip Hop je kultura skládající se **z pěti** základních **elementů** a těmi jsou **DJing**, **MCing**, **Beatboxing**, **Breakdancing** a **Graffiti**. To jsou **základní pilíře** které se v podstatě navzájem prolínají.

3) Je pro tebe tato subkultura v životě důležitá? Co všechno pro tebe znamená?

Pro mě **není až tak zásadní** subkultura jako celek ale **pouze** jeden z pilířů **Rap(MCing)**. Rap je **nedílnou součástí** mého **života** a znamená pro mě možnost poslechnout si postoje

lidí k daným tématům z celého světa. Navíc se Rapu sám věnuji takže je to můj koníček.

4) Ovlivnila tvoje příslušnost k dané subkultuře nějak tvůj styl oblékání / účes apod.?

Určitě ovlivnila. Ze začátku jsem hodně kopíroval styl oblékání podle mých oblíbených raperů. Z toho jsem vyrost ale dodnes nosím volné oblečení a snapback.

5) Jak tato subkultura ovlivnila tvůj celkový životní styl?

Myslím že mě ovlivnila celkově jako osobnost. Určitě jsem díky Rapu striktnější a sebejistější. Navíc jsem se díky Rapu za svůj život seznámil s obřím množstvím lidí a vytvořil spoustu přátelství.

6) Existuje něco, v čem s danou subkulturou nesouhlasíš? Něco, co se úplně neztotožňuje s tvými názory?

Vadí mi současná tvář Rapu která je prezentovaná v masových médiích a celkově nemá s Rapem který jsem začínal poslouchat nic společného. Na můj vkus styl moc vyměkl a zkomerčněl.

7) Jaké hodnoty považuješ v životě za důležité?

Rap, svoboda, přátelství, rodina, zásadovost

8) Ovlivnila tato subkultura nějak tvoje hodnoty? Myslíš, že nebýt této subkultury, byly by tvé

hodnoty seřazeny jinak?

Tato kultura určitě ovlivnila mé postoje a hodnoty a určitě byly seřazeny jinak nebít dané kultury.

9) Když vezmeš v potaz tvůj žebříček hodnot, dá se říct, že se jím v životě opravdu řídíš?

Ano

10) Odmítáš nějaké hodnoty, které ostatní příslušníci této subkultury uznávají či naopak?

Vadí mi striktní škatulkování kdy většina příslušníků slepě zahrnuje jakékoliv ostatní subkultury jen proto že se hlásí k té své.

11) Jak tvou příslušnost k dané subkultuře chápe rodina a kamarádi? Akceptují tvoje přesvědčení? Jsou i tvoji kamarádi příslušníci dané subkultury?

Akceptují a respektují. Řekl bych tak půl na půl

Tabulka č. Tabulka s kódy

Kategorie	Subkategorie (podotázky)	Kódy
Tvoje subkultura	Jak se k subkultuře dostal?	Od roku 2000 Věnuji se elementu – rapu Dostal jsem discmana Teta pracovala v klubu Djs mi dali céděčka
	Popiš subkulturu a její znaky	Z pěti elementů Základní pilíře Djing Mcing Graffiti Breakdance Beatboxing
	Je pro tebe subkultura důležitá?	Není až tak zásadní Zásadní je jen rap

		Nedílnou součástí života Rapu se navíc věnuji
	Ovlivnila subkultura tvůj styl?	Určitě ovlivnila Kopíroval jsem styl oblékání Nosím volné oblečení Snapback
	Jak ovlivnila tvůj životní styl?	Celkově jako osobnost Jsem striktnější, sebejistější Seznámil jsem se se spoustou lidí Vytvořil jsem mnoho přátelství
	Nesouhlasíš s něčím v tvé subkultuře?	Současná tvář rapu Masová média Styl vyměkl a zkomerčněl
Hodnoty	Jaké hodnoty jsou důležité?	Rap Svoboda Rodina Přátelství Zásadovost
	Ovlivnila subkultura tvoje hodnoty?	Určitě ovlivnila Byly by seřazeny jinak
	Řídíš se tvým žebříčkem hodnot?	Ano
	Odmítáš nějaké hodnoty tvé subkultury?	Škatulkování Zavrhování ostatních subkultur
Názor okolí	Jak tvou subkulturu chápe rodina a kamarádi? Jsou ze stejné subkultury?	Akceptují Respektují Půl na půl

Obrázek č. 2: Organizační schéma Městského úřadu Hořic. Zdroj: www.horice.org

Organizační schéma Městského úřadu Hořic

